BAĞIMSIZLIK DEMOKRASİ SOSYALİZM İÇİN

YÜRÜYÜŞ

HAFTALIK SİYASİ HABER VE YORUM DERGİSİ SAYI: 182 - 3 EKİM 1978 FİYATI 5 TL

DEMOKRATİK EĞİTİM KAVGASI

Malatya,Sivas ve Elazığ'dan kuşatıldı

Faşist parti'den kaynaklanan bir dizi terör olayı geçtiğimiz günlerde yine Malatya'da yaşandı. Faşist Parti'nin genel başkanının konuşmalarında kullandığı "Doğu'yu bir miğfer gibi kuşatma" taktiği. Güney üçgeni olan Sivas, Malatya, Elazığ'daki olaylarla doğrulandı.

Sivas ve Elazığ'daki olaylarla Malatya kuşatılmış durumdaydı. Bu tecrit tamamlanınca Malatya'nın tamamen düşürülmesi hareketi hız kazanıyor. Çünkü Hamido'nun ölmesi ile gelişen olaylarla, faşistler istediklerini elde edememişlerdi. Ama Faşist Parti'nin yöneticileri üçgenin bir ayağı olan Malatya'dan emindi. Daha da emin olmak için önce Sivas ve Elazığ'da terörü estirip, Malatya'yı kuşatıp, çıkış noktalarını kapatmak istiyorlardı. İlerici, demokrat ve sosyalistlere hayat hakkı tanınmamalıydı. Muhalefet tamamen susturulmalıydı. Faşist partinin bunlar üzerine kurulan taktiği artık yürürlüğe konmalıydı. Sivas ve Elazığ, Maraş ve Erzincan çıkışı kapanmış oluyordu. Taktik bu olunca Sivas ve Elazığ'dan sonra Malatya'da da olayların beklenmesi olağan sayılmalıydı.

MÜCADELE GÖRÜNÜMÜ VE FAŞİZME HİZMET

Malatya'da zemin zaten hazırdı. Bireysel terörist ve maocu gruplar faşistlerin hareketlerine zemin hazırlıyorlardı. Onların kurtarılmış bölgeler ilan etmesi faaliyet alanları olarak buraları seçmeleri, bir tarafı kurtarayım derken diğer bölgeyi faşistlere teslim etmeleri sonucunu doğuruyordı. Bu, aynı zamanda faşizmin taktiği idi. Bölgeler seçmek ve bu bölgeleri sıçrama tahtaları olarak kullanmak. Bu anlamda da bireysel terörist ve maocu guruplar faşizmin oyununa gelmiş durumdaydı. Etkinlikleri bölgelere göre değişen bu gurupçukların faşizmin saldırılarını göğüsleyemeyecekleri ve her türlü provokasyona açık oldukları belliydi.

CHP'nin ise varlığı ile yokluğu belirsiz bir baldedir. Çoğu zaman maocu ve bireysel terörist gurupların eylemlerine yeşil ışık yakmakta bir zamanlar kalesi ilan ettiği bu şehirde tamamen etkisiz kalmaktadır.

Anti-demokratik yöntemlerle demokrasiyi korumak mümkün değildir.

Saldırılar arttıkça güven duygusundan yoksun olan emekçi halk, aşiret ilişkilerine sığınmakta, kurtuluşu aşiret ilişkilerinde bulmaktaydı.

Malatya'da üç büyük aşiret vardır. Bunlardan birisi olan, İzoğlu aşireti MHP'yi desteklemektedir. Diğer aşiret olan Atma aşireti CHP'yi, Dırıcan aşireti ise, yarısı CHP, yarısı MHP'yi desteklemektedir. Faşist Hareket Partisi, alevi-sünni kışkırtması ile bu aşiretleri birbirinden kopararak birbirine düşürmeye çalışmaktadır. Giderek de bu taktikler sonuç vermeye başladı. 22 Eylül günü saat 14.30 civarında faşistler Belediye hamamının önünde ilerici iki genci kurşunla.dılar, gençlere yardım için arabasına koşanposta memurunu da yaralayarak, yardımı engellediler. Ertesi gün, Samanpazarı civarında Orduzu köylü sağcı bir şöföre atış açıldı, ve şöför ayağından yaralandı. Akşam saat yedi civarında da, Orduzu'lu ilerici olarak bilinen bir işçiyi kardeşinin yanında faşistler kurşunlayarak öldürdüler. Aynı gün akşam üstü Başharık semtinde faşistlerle goşist guruplar arasında çıkan çatışmada yaralananlar oldu, bu arada evinin önünde oturmakta olan bir ihtiyar isabet eden kurşunla öldü. Artık olayların daha yüksek boyutlara ulaşması için gerekli zemin hazırlanmıştı.

FAŞİST KIŞKIRTMALAR

Geçtiğimiz hafta içinde Yeni Cami'nin önünde ilerici bir öğretmen öldürüldü. Cinayetten 15 dakika sonra faşistler tarafından etrafa yayılan söylenti, Hamit Fendoğlu'nun kardeşi İbrahim Fendoğlu'nun öldürüldüğüdür. Söylentiyi duyan halkın evlerine kaçışmaya başlamasıyla panik giderek arttı. Belediye hoparlöründen yapılan yayınla, ölenin İbrahim Fendoğlu olmadığı söylendi. Fakat kimse inanmıyor. Panik biraz olsun yatışıyorsa da herkes evine çekiliyor.

Bu olay kentte faşistlerin ne kadar örgütlü olduklarını göstermektedir. Nitekim aynı olay, CHP Malatya Gençlik Kolları başkanının öldürülmesinden sonra görülüyor. CHP Gençlik Kolları Başkanı Yüksel Mazmanoğlu sünnidir. Yayılan söylenti ise Yüksel Mazmanoğlu'nu CHP'li alevilerin öldürttüğü yolundadır. Bu söylentiler ile faşistlerin cinayetleri gerekleştirdikten sonra suçlamalardan nasıl kurtulmaya çabaladıkları ortaya çıkmaktadır.

Faşistler, bu çabalarında, ilerici güçlerin dağınıklığından yararlanıyor. Güçleri birleştirme yolundaki çağrıları ise goşistler olsun CHP'liler olsun reddediyorlar ve her seferinde söylenen söz, "bizim gücümüz faşistlere karşı çıkmak için kafidir" oluyor. Faşistlere karşı çıkılıyor ama taktik her seferinde bireysel teröre dayandığı için sonuç faşistlerin işine yarıyor. Gerileyen devrimci güçler oluyor.

Hafta içinde olaylar daha da gelişiyor. Dörtyol semtinde MHP'lilerin obası olan bir kahve kurşunlanıyor. 9 kişi yaralanıyor. Aynı gün televizyon haberlerinde İstanbul'da Ülkü-Bir başkanının öldürülmesini duyan faşistler eyleme geçiyorlar, gece Elazığ'dan adam getirtiyorlar. Bombalama ve kurşunlama olayları geceden başlıyor. Boztepe semtinde üç kahve kurşunlanıyor. Çok sayıda kişi yaralanıyor. Bombalama olayları devam ediyor. Olaylar sabah da devam ediyor. Öğleye doğru alevi yurttaşların oturduğu semt olan Çavuşoğlu'ndaki kahveye, bir arabadan ateş açılıyor ve iki kişi yaralanıyor. Yaralılardan biri hemen hastahaneye getirilir getirilmez ölüyor. Hükümet meydanında bir kişi kurşunlanarak ölüyor. Kurşunlama olayları karşılıklı olmaya başlıyor. 24 Eylül pazar günü MHP Malatya il örgütünün ileri gelenlerinden, geçtiğimiz kış öldürülen Mühendis Erhan Bitlisli'nin ve dahabaşka bir çok ilericinin katili olarak bilinen ve "it Ömer" lâkabıyla anılan Ömer Solmazgül, Sıtma Pınarı semtinde açılan ateş sonucu ayağından ve omuzundan yaralanıyor. Daha sonra MHP'li olarak bilinen Muhittin Turgut'un Özel Doğu Hastahanesi'nde tedavisi yapıldıktan sonra Ankara'ya tedaviye gönderiliyor. Bu, olayların daha da artmasına neden oluyor.

Son olarak 28 Eylül günü faşistler, sahiplendikleri cenazelerini kaldırmak istediler. Halbuki cenaze törenleri yasaklanmıştı. Buna rağmen, faşistler cenaze törenlerini yaptılar.Şehirdeki bütün dükkanlar kapattırıldı. Zaten esnaflar dükkanlarını kapatmışlardı. Şehirde panik havası egemendi. Gündüz olduğu halde sokağa kimse çıkamıyordu.

Faşistler bu terör eylemleriyle bugün için istediklerine erişmiş gözüküyorlar. Ama bu geçicidir. İşçi ve emekçiler faşizmin halka düşman gücünü, "bizden olmayan bize düşmandır" sözünün faşistler için ne kadar geçerli olduğunu, somut olaylar içinde görüyorlar ve faşizme karşı çıkmak için, en az onun kadar örgütlü olmanın gerekliliğini işçi ve emekçiler daha iyi kavrıyor.

YÜRÜYÜŞ yankılanıyor

Doğruları sansür etmek mümkün mü?

Yürüyüş'ün geçen sayısı günlük basında çeşitli yankılara yol açtı. Bu yankılar arasında olumlu olanların yanında, gazeteciliğin en basit ilkelerine dahi sığmayan, sadece kasıtlı bir karalama ya da sansür niteliği taşıyanlar da vardı. Bunlar, gazetecilik ilkeleriyle değil ama, burjuva propagandasının bayağı yöntemleriyle sıkı bir uyuşma içindeydi.

Yürüyüş, geçen haftaki sayısında, Irak'taki Kürdistan Yurtsever Birliği yöneticilerinden Kemal Fuat'ın gönderdiği bir mektuba yer vermiş, böylece önemli bir görevi yerine getirmişti. Yürüyüş, bu yayınıyla, hem ülkemizde demokratik hak ve özgürlüklere, hem de ülkemizin bağımsızlığına ve hükümranlığına yönelen ciddi bir tehlikeye dikkatleri çekiyordu. Bu arada yetkili makamları da konuya açıklık getirmeye çağırıyordu.

Doğu'lu emekçi halka yönelik faşist saldırı ve provokasyonların sorumluluğunu ilerici güçlerin üzerine yıkmak için her türlü iftiraya sayfalarını açmaktan çekinmeyen burjuva basını, Yürüyüş'ün bu yayınından rahatsız oldu. Arşivlerine yerleştirilen sözde "istihbarat"larla bilinen provokasyon girişimlerini basın yoluyla yönlendirme işlevini üstelenen gazeteler, sessizlikle geçiştiremedikleri Yürüyüş'ün haberini ellerinden geldiğince anlaşılmaz hale getirerek okurlarına yansıtmaya çalıştılar.

Bu yolu seçen Hürriyet ve Tercüman, Yürüyüş'ün bütünüyle sansür edemedikleri haberini, en azından derginin adını sansür ederek almaya özel bir dikkat gösterdiler. İki gazete de, söz konusu haberi kullanırken, haberi basın organlarına dağıtan ajansın Yürüyüş dergisine kaynak olarak yaptığı göndermenin üzerini çizmeyi yeğlediler.

Tercüman daha da ileri gitti. Konuyla ilgili haberinde Yürüyüş'ün adı yerine, "Doğu'da ırk ayrımını savunan bir dergi" deyimini kullandı. Kendi yüzlerindeki bölücülük ve ırkçılık damgasını bilimsel sosyalistlere bulaştırma çabasında olanların bu gayretkeşliği, aynı zamanda, Yürüyüş'ü açıktan açığa karalamaya cesaret edemeyenlerin, derginin adına sansür koyarak kaçak dövüşmelerinin nedenini de ortaya koyuyordu.

Bu arada Hürriyet yazarı Oktaş Ekşi'nin tehditvari bir üslupla yakın tarihten örnekler vermeye kalkışması dikkatlerden kaçmadı. Ekşi, Hürriyet'in Yürüyüş'ün haberine yer verilen sayısındaki yazısında, şöyle diyordu: "Doğu'da halkın devamlı surette kışkırtıldğı bugünün olayı mıdır? Çok eskilere gitmeye gerek yok... Bundan on yıl önce düzenlenen mitingler, (eski) Türkiye İşçi Partisi'nin Anayasa Mahkemesi kararıyla kapatılmasına yol açan kongre kararları, hepimizin gözleri önünde cereyan etmiş olaylar değil mi?"

Oktay Ekşi, aynı yazısında, yalnız Hürriyet'in günlerdir diline doladığı "kanlı bir geleceğin başlangıcında görünen Doğu" teranesini tekrarlamakla kalmıyor, aynı zamanda "kaçınılmaz sıkı yönetimleri" de hatırlatıyordu. Bütün bunlar, Babıali tekelinin malum yayınının, bir yandan Doğu'da tırmandırılacak terör eylemleri diğer yandan da sıkıyönetim çağrıları olası faşist cuntalar ya da faşist nitelikli hükümetler için önceden gerekli gerekçe ve mizanseni yaratmaktan başka amaç taşımadığını ortaya koyuyordu.

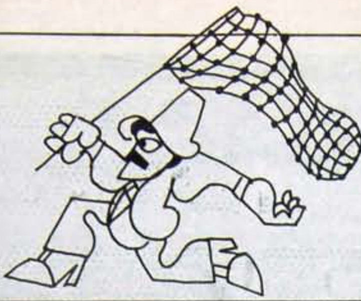
Yürüyüş'ün geçen sayısında yer alan ve yine sessizlikle geçiştirilmeye çalışılan haberlerden biri de, IG Metall dergisinin yayınına dayanarak, Gestapo'nun Türkeş'le olan ilişkileriyle ilgili açıklamaydı. Yürüyüş'ün bu haberine yer veren Milliyet gazedesi de, kaynak olarak gösterdiği ajans metninde yer alan Yürüyüş adının üzerini çizmeyi ihmal etmedi. Anlaşılan Milliyet için de, faşist partinin kirli çamaşırlarının ortaya dökülmesinden daha önemli olan, faşist partinin başının Gestapo ile ilişkilerinin ortaya çıkarılmasını talep eden yayın organının sansür edilmesiydi.

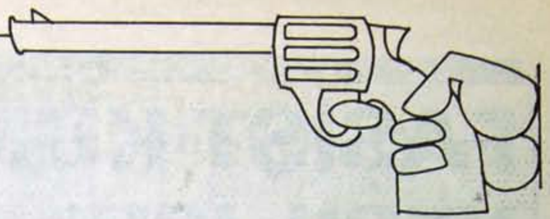
Yürüyüş'ün yayını, Türkiye'de demokratik hak ve özgürlüklere, ülkemizin bağımsızlığına, işçi sınıfının ve emekçi kitlelerin temel çıkarlarına yönelen tehlikeleri bütün açıklığıyla teşhir etmeye yöneliktir. Yürüyüş, bu temel yayıncılık görevini, açığa vurduğu gerçeklerin kimlerin uykusunu kaçıracağına aldırmaksızın, bugüne kadar olduğu gibi sürdürecektir. Emekçi kitlelerin anti-faşist ve anti-emperyalist mücadelesine katkılı olduğu sürece, bağımsızlık, demokrasi, sosyalizm mücadelesine katkılı olduğu sürece, doğruları sansür etmeye kimsenin gücü yetmeyecektir.

YÜRÜYÜŞ

Sahibi: Yürüyüş Yayıncılık Ltd.Şti. adına Nihat SARGIN ● Genel Yayın Yönetmeni: Zeki KILIÇ ● Yazı İşleri Müdürü: Neşet KOCABIYIKOĞLU ● Teknik Sekreter: Bülent ARTAMLI ● Yönetim: Konur Sok. 15/8, Kızılay-ANKARA, Tel: 17 45 81 ● İstanbul Bürosu: Piyerloti Cad. 21/1, Çemberlitaş - İSTANBUL, Tel: 26 35 67 ● Avrupa Temsilciliği COODİFF13/2 Square Wiser-1040 Bruxelles/Belçika ● Abone Koşulları: Yıllık 200.TL., 6 aylık 100 TL. Avrupa, 6 aylık 250.TL.(20 DM) Yıllık:500.TL.(40 DM), Amerika: 6 aylık325.TL Yıllık: 650TL.Avustralya-Japonya: 6 aylık 400.TL., Yıllık 800 TL. ● Posta Çeki: YÜRÜYÜŞ Dergisi 100234 ● İlan koşulları: Arka Kapak (Renkli) 15.000. TL., Arka Kapak (Siyah - beyaz) 12.000. TL., İç sayfalarda sütun santimi: 40.-TL., Yayın ilanları % 50 indirimlidir. ● Baskı: Daily News Web Ofset Tesisleri ● Kapak: Uğur OKMAN

Yürüyüş Avrupa Temsilciliği
Coodiff-Bolte Postale 42-1040
Bruxelles
Telefon: 230 34 72
Banka Hesap No: 001-0414791-95
Bruxelles
Avrupa için yıllık abone bedeli: 40 DM

ne

SINIF MÜCADELESİNDE KARARLILIK

ZEKİ KILIÇ

Sınıf mücadelesi zor ve acımasızca yürütülen bir mücadele olduğu kadar, maharet ve ustalık isteyen bir mücadeledir de. Burjuvazi, işçi sınıfının mevzilerine saldırırken, anlık başarılarla yetinmez. Kendince kökünü kazıyıncaya kadar, saldırılarına yenilerini ekleyerek sürdürür. Bütün bu saldırılar, zaman, karşılıklı güçlerin durumu ve diğer koşulların değerlendirilmesiyle yürütüldüğünden, biçim, içerik ve olası sonuçları bakımından birbirinden farklı olurlar. Burjuvazi, sahip olduğu devlet aygıtıyla, kolluk ve ordu birliklerini dilediğince yönlendirebilme olanaklarıyla, kitle haberleşme araçlarıyla ve toplum içerisindeki uzantıları ve örgütlülüğü ile kendi çıkarlarına uygun düşecek yöntemler ve araçlar kullanabilmekte ve böylece planladığı mücadele biçimlerini işçi sınıfına ve müttefiki emekçi kesimlere dayatmaya çalışmaktadır. Başka bir deyişle, burjuvazi, zaman, araç ve işçi sınıfı politik hareketinin durumu ve gelişme perspektifi koşullarına göre, kendisine uygun düşecek yöntem ve araçlarla mücadele etmek ister. İşçi sınıfının düşünülen ve planlanan bu alanda savaşa tutuşmasının koşullarını hazırlar. Yani, işçi sınıfı hareketini, içinde bulunulan koşullar bakımından kullanmaması gereken mücadele araçlarını kullanarak savaşı, dayatılan alanda kabul etmeye zorlar.

Dün Hitler, Mussolini, Salazar, Franco dönemi faşist yönetimlerinin en çetin şartlarında verilen mücadeleye önderlik eden işçi sınıfı bilimsel sosyalist partileri, o günün koşullarına ve mücadele gereklerine uygun araçları ve yöntemleri kullanırlarken; bugün çok daha farklı olan yöntem ve araçlarla yollarına devam etmektedirler. Ancak mücadele biçiminin, yöntem ve araçlarının farklılığı, sözkonusu partilerin sürdürdükleri sınıf mücadelesinin zorluğunu, merhametsizliğini ve sürekliliğini ortadan kaldırmamaktadır. Mücadele araçlarının çok ve çeşitli olmasının yanında bunların etkin kullanılmasının koşulları sağlanmakta ve bu koşulların burjuvazi tarafından kolayca ortadan kaldırılmaması için gereken tedbirler sürekli olarak alınmaktadır. Verili koşulların alınan tüm tedbirlere ve verilen mücadeleye rağmen değişikliğe uğraması halinde, işçi sınıfı partileri değişen yeni durumlara uygun bir mücadelenin içerisine girerler ve gereken araçlarla savaşlarına devam ederler. Burjuvazinin tezgahladığı tuzaklara düşmemek için gereken tedbirleri almak; ve uzlaşma kabuletmez bir mücadeleyi amansızca yürütmek kararlılık ve ustalığı bütün dünya işçi sınıfı bilimsel sosyalist partilerinin, belirgin, ortak karakteridir. Doğrudan veya dolaylı olarak burjuvazinin hesaplarıyla çakışan goşist-maocu akımlarla, burjuvazi ile teslimiyetçi bir tutum içinde olan sapmaların kavrayamadıkları, göremedikleri ve sürdürdükleri "mücedele"ye kazandıramadıkları karakter işte budur. Sapmalar, ya burjuvazinin planladığı saldırılara doğrudan zemin hazırlamakta ve onun arzuladığı koşullarda ve araçlarla bir "mücadele" başlatarak, burjuvazinin planlarına "objektif haklılık" kazandırılmasına hizmet etmektedirler; ya da, burjuvazinin henüz yeterince kitlelerce görülemeyen hesaplarının üzerini örtücü girişimler olmaktan öteye bir işlev görmemektedirler.

12 Mart faşist hareketi ile Türkiyeburjuvazisininuygulamaya başladığı, MC ile sürdürdüğü ve bugün de farklı konumlarda yürüttüğü faşizmi tırmandırma girişimleri karşısında, her dönemin ve her yeni adımın kendisinden önceki ve sonraki dönem ve adımlarla ilintisi ve bütünlüğü olmakla birlikte, yapılması gerekenin doğru olarak saptanabilmesi açısından, farklılıkların ve bu farklılıklara neden olan yeni koşulların özelliklerinin değerlendirilmesi gereklidir. Faşist tırmanış ve bu doğrultudaki faşist saldırılar tek ve düz bir çizgi üzerinde sürdürülmez. Her faşist saldırının amacı, ister tek bir hamle ile olsun, ister birbirini izleyen aynı nitelikli saldırılar dizisi ile tamamlansın, mevcut faşist mevzileri tahkim etmek yeni mevziler elde etmektir.

Faşist saldırıların ve bu saldırıları kolaylaştıran faşist örgütlerin ve mevzilerin çoğaltılması ve etkinleşmesi; bir taraftan kitleler yıldırılarak, korkutularak, güvensizliğe ve umutsuzluğa sevkedilerek; diğer taraftan ise yıldırılan ve korkutularak dağınıklığa ve örgütsüzlüğe itilen kitlelerin karşısına örgütlü kitlesel faşist örgütler çıkartılarak gerçekleşir. Hiçbir şekilde gözardı edilmemesi gereken bir gerçek vardır: Sahte düşünceler de olsa, kitlelere mal edildiği takdirde bu düşünceler ciddi, önemli ve çok tehlikeli bir güç olur. Uzun bir süredir faşist MHP'nin açıktan, örtülü faşist güçlerin kapalı olarak ve eşgüdüm içerisinde sürdürdüğü saldırılar esas olarak belirtilen amacın gerçekleştirilmesine yönelmiştir. Bu anlamda mesafe alınmıştır; alınmaya da devam edilmektedir. Goşist ve maocu akımların "yeşil hat" taktikleriyle bir bölgeyi, bir semti, bir kenti faşistlerle paylaşan "mücadeleleri", sözkonusu yörelerde kalan tüm kitleyi faşist terör ve faşist örgütlerin denetimine ve yönlendirmesine terketmekten başka bir sonuç veremez. Malatya, Elazığ, K. Maraş, Sıvas v.b. gibi kentlerimizle sanayi bölgelerindeki çok sayıda işçi-emekçi mahalleleri ile küçük kentlerde, MHP ve kontrolündeki faşist örgütler, hem yıldırma işlevi görmekte, hem de kendilerine terkedilen alanlardaki kitlelere faşist ideolojiyi aşılamaktadırlar. CHP'nin bu durumu hoşgören, üzerine gitmek onu kaynağından vurmak, mevzilerini dağıtmak şeklinde olmayan tutumu ile; iktidarı kullanmadaki basiretsizliği ve kitleler yerine başka güçlere dayanma tercihi, faşizm özlemcilerine faşizmin tırmandırılışına yeni boyutlar kazandırma, kısacası faşist iktidar hedefini amaçlayan mevziler elde etme olanağı sağlamıştır. Buna rağmen egemen çevreler CHP'nin bu tutumuna bile karşı çıkmakta, onun daha tereddütlü, çekingen ve müsamahalı olmasına ısrarlı bir şekilde çaba göstermektedir. Buna gerekçe olarak da, burjuvazi, goşist-maocu akımların ne için olduğu belirsiz, amaçsız, kapitalizme duyulan öfke ile sınırlı "hızlılıkları" ve yer yer burjuvazinin planladığı tuzaklara düştükleri için, yine çoğu zaman meşru savunma halindeyken zorunlu olarak silah taşıma ve kullanmaları göstermektedir.

Türkiye İşçi Partisi'ni ve Genel Sekreteri Nihat Sargın'ı hedef alan faşist girişim, yukarıda açıklamaya çalıştığımız faşist tırmanışın devamı olmakla birlikte, faşistleştirme sürecine önceki saldırılardan nitelikçe ayrı olan yeni bir boyut da eklemektedir. Sözkonusu saldırının en genel anlamıyla amacı, siyasi partilerin ve bugünkü görece demokratik ortamın ortadan kaldırılması, olası faşist hükümet biçimlerine geçme koşullarının hazırlanmasıdır. Ancak, bu genel amaç için seçilen hedefin Türkiye İşçi Partisi Genel Merkezi olması, bu genel amaca çok daha farklı bir nitelik ve öz kazandırmaktadır.

Önce bu faşist saldırı zaman açısından anlamlıdır. Seçilen zaman, evlat acısını dindirmekten başlayıp, kitlelerin ekonomik ve demokratik taleplerine kadar uzanan vaadleri olduğu için hükümet olabilen CHP hükümeti dönemidir. CHP, kitlelerin taleplerini gözardı ettiği gibi, onların omuzlarına yeni yükler getirmiş ve evlat acısını dindirmenin tek çaresi olan faşizmin kaynağını kurutmaya ısrarla yanaşmamış ve yanaşmamaktadır. Bu durum, CHP'yi kitleler açısından "umut" olmaktan hızla çıkma sürecine sokmuştur. Burjuvazi açısından işçi sınıfı politik hareketinin umut olma korkusu, tehlikeli bir şekilde gündeme girmiştir. Türkiye İşçi Partisi'nin bugüne kadarki tutarlı, sürekli, kararlı mücadelesi, söylediklerine yaptıklarının çakışması; bugün olanları dün saptaması ve bunu açıklayarak kitlelere ulaştırması, O'nun hedef olarak seçilmesinde önemli bir etken olmuştur.

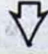
TİP'e yapılan saldırının diğer bir faktörü, faşizmin cüretkarlığıdır. Yani CHP Hükümetinden ve onun uygulamalarından çekinmemesidir. Faşist saldırılar zamanında saptanamıyorsa, yapıldığında failler yakalanmıyorsa, tüm yasal gerekçeleri olmakla birlikte faşist örgütler kapatılmıyorsa, faşist odaklara yönelik asgari bir istihbarat ve iz sürme gerçekleştirilmiyorsa, cüretkarlığı bu ölçülere vardırabilmenin koşulları var demektir.

TİP'e yapılan saldırının bir diğer ve önemli nedeni de, bütün dünya işçi sınıfı bilimsel sosyalist partilerinin mücadele karakterini oluşturan tüm unsurların, Türkiye İşçi Partisi'nde var olmasıdır.

Türkiye İşçi Partisi burjuvazi ve ona doğrudan ya da dolaylı hizmet eden sapmalarla bugüne kadar mücadelesini sürdürürken, örgütlenme düzeyiyle; burjuvazinin ülke koşullarını değiştirme girişim ve dayatmalarına karşı her koşulda örgütünü ve mücadelesini koruyabilecek tedbirleri alabilme yeteneğinde oluşuyla; ve nihayet burjuvazinin arzuladığı alan ve zamanda tuzaklara düşürülmesinin olanaksızlığını kanıtlamasıyla bu mücadele karakterini ispatlamıştır. Son saldırı, koşulların somut tahlilinin, karşılıklı güçler dengesinin değişmemesine rağmen, bunlarda köklü bir değişiklik olmuşçasına bu mücadele biçiminin değiştirilerek artık eskisi gibi mücadelenin imkansızlaştığı kanısını yanlış olarak doğurabilecek bir tuzağın parçası olarak öngörülmüştür

Türkiye İşçi Partisi, bugüne kadar olduğu gibi, bugünden sonra da, kendisine ve demokrasi, bağımsızlık, sosyalizm mücadelesine yönelecek saldırıların önünü kesecek tedbirleri alma ve etkisizleştirmedeki tutarlılığını ve kararlılığını devam ettirecektir. TİP'in girdiği böylesine bir süreci tamamlamaktan caydırmayı; en azından önüne engeller koymayı amaçlayan ne bu saldırı ne de başkaları hedefine ulaşamayacaktır.

FAŞİST KUNDAĞA YEŞİL IŞIK

Senarist Bakan Özaydınlı: Faşistlerle ilerici güçler arasında hakemlik çabası faşizmin ekmeğine yağ sürüyor.

"- Carter imzaladı, ambargo kalktı..."

Dört yıla yakındır Amerika Birleşik Devletleri tarafından Türkiye'ye uygulanan silah ambargosu geçtiğimiz haftanın ortalarında kaldırıldı.

ABD Başkanı Carter ambargoyu kaldıran Dış Yardım Yasasını imzaladıktan sonra yayınladığı bildiride şöyle dedi:

"- Bu yasa bize Türkiye ile askeri işbirliğimizi yeniden tam olarak kurma olanağını sağladığı gibi ilişkilerimizde de yeni bir dönemi başlatacaktır..."

Carter, devletinin tüm ilerici dünyada iflas etmiş cikletini bir kez daha çiğnemeyi de ihmal etmedi.

"- Bu ilişki, yalnızca karşılıklı güvenliğimizi ilgilendiren konulardan ötürü değil, aynı zamanda demokrasiye olan ortak bağlılığımız açısından da önemlidir..."

Mesajın son kısmında da Carter şunları söylüyordu:

"- Türkiye ile tam askeri işbirliğinin yeniden başlamasının Birleşik Amerika'nın ulusal çıkarı ve Kuzey Atlantik Paktı örgütünün çıkarına olduğunu ve Türk hükümetinin Kıbrıs sorununa adaletli ve barışçı çözümü, göçmenlerin yakın bir tarihte barış içinde evlerine ve mülkleri başına dönmeleri ve Kıbrıs sorununa bir çözüm koşulu içinde Türk askeri birliklerinin Kıbrıs'tan süreklí olarak geri çekilmesi ve adaletli, müzekere ile varılacak bir çözümü amaçlayan toplumlararası görüşmelerin yakın bir tarihte ciddi olarak yeniden başlaması için iyi niyetle hareket ettiğini belirliyor ve belgeliyorum..."

YENİ TESLİMİYET KELEPÇELERİ

Ekonomisi emperyalist devletlerce "eyalet" kurallarıyla yönlendirilen Türkiye, askeri alanda çarptırıldığı cezadan dört yıla yakın bir zaman sonra "koşullu" olarak kurtuluyor, bu kez yeni teslimiyetlerin kelepçesine el uzatıyordu.

Böylesine bir tablo üzerinde Washington ve Ankara ortak görüşlerini dile getiriyorlardı.

Başbakan ambargonun kaldırılmış olmasından duyduğu sevinci dile getirirken, Başkan Carter gibi kendisinin de, iki ülke arasında "yeni ve olumlu" ilişkiler döneminin başlayacağına inandığını ifade etti..

Sıra, ambargo kararından sonra kapatıldığı yolunda ısrarlı iddialar bulunan "üs"lerin açılmasına gelmişti.

Carter'ın bile artık açık açık söylemesinde sakınca görmediği "Amerika Birleşik Devletlerinin ulusal çıkarları" açısından üslerin eski işleyişine geçmesi için Milli Güvenlik Kurulu'nda bir görüşme yapılacak, daha sonra da kurulda beliren görüşler doğrultusunda Bakanlar Kurulu'nca bir karar alınacaktı.

Ambargonun kaldırılması kararından sonra bu konuda başkent siyasal çevrelerinde konuşulanlara bakılırsa Ecevit iktidarı öyle "pat" diye açmayacaktı üs'leri...

Bu konuyu Amerika ile esaslı pazarlık unsurları olarak değerlendirilecekti.

Buna ilişkin ipuçları, Başbakan Ecevit'in açıklamasında bulmak da mümkündür. Ecevit ambargonun kaldırılmasından sonra yaptığı açıklamasının son bölümünde şöyle diyordu:

"- Amerika Birleşik Devletleri ile canlanacağını umduğumuz ilişkilerimizin yalnız savunma yapımıza değil, ekonomimize güç katacak bir biçim almasına önem verilecektir.

Hükümetimiz, savunma gücüyle ekonomik gücün birbirinden ayrılamayacağının bilinci içinde davranmaktadır ve davranacaktır..."

Bu sözlerden çıkan anlam açıktır. Amerika'dan "mümkünse" biraz kesenin ağzını kıpırdatması istenmektedir.

HAVA KÖPRÜSÜ

Öte yandan Ecevit iktidarı üs'ler sorununda Demirel dönemlerinde olduğu gibi "ulusal onuru" zedeletmeyecekti!... Üs'lerde "Türk bayrağının dalgalanması" koşulu aranacaktı. Çatının altı gene eskisi gibi olacaktı ama, önemli olan çatının üstünde dalgalanacak bayraktı!...

Bu arada, Carter'ın ambargoyu kaldıran yasayı imzalamasıyla birlikte Türkiye'ye acele ABD Hava Kuvvetleri Lojistik Başkanı Orgeneral Bryce Poe gönderilmişti. Orgeneral geçtiğimiz çarşamba günü Türkiye'ye gelerek gerekli inceleme ve denetlemelere başladı.

Gelişmelerin geçtiğimiz haftaki basamağında Türkiye ile ABD arasında hemen hemen bir hava köprüsü kuruldu. Birleşmiş Milletler Genel Kurulunun 33'ncü toplantısıyla karışık Amerikan yetkilileriyle görüşmeler yapmak için orada bulunan Dışişleri Bakanı Gündüz Ökçün'den sonra bir TÜSİAD Heyeti de Amerika'ya uçtu.

TÜSİAD Yönetim Kurulu Feyyaz Berker başkanlığındaki heyette, Genel Sekreter Güngör Uras, Şakir Eczacıbaşı, Şaban Gazioğlu, Jak Kahmi, Asım Kocabıyık, Ali Kocaman ve Melih Ozakat bulunuyordu. Heyet "Türk ekonomisinin kalkınma potansiyeli" ile ilgili bir raporu ağababalarına sunacaktı. Sonuç olarak da "mümkünse" bir miktar taze para istenecekti...

SÜKAN PENTAGON'UN ESKİ ŞEFİNİN HUZURUNDA

"YÜRÜYÜŞ"ün dizgiye... Ecevit,

İlerici güçler TİP'e yönelen saldırıyı protesto ediyor

İşçi sınıfını ve demokratik güçleri hedef alan faşist saldırılara, önceki hafta Cumartesi günü, nitelik ve önem bakımından yepyeni boyutlara ulaşan bir yenisi eklendi. Faşist çetelerin silahlı saldırısına bu kez Türkiye İşçi Partisi Genel Merkezi hedef seçilmişti. İki silahlı faşist, Parti Genel Merkezi'nin de bulunduğu binaya girerek önce TİP Genel Sekreteri Nihat Sargın'la görüşmek istediler. Sargın'la görüştürülmeyen faşist saldırganlar, götürüldükleri TİP İstanbul İl Merkezi katında, İl Sekreterinin odasında bulunan topluluğa rasgele ateş açarak iki kişiyi yaraladılar ve hızla binadan uzaklaştılar.

TİP Genel Sekreteri'ni ve bütünüyle Türkiye İşçi Partisi'ni hedef alan bu saldırı, Türkiye'de faşist tırmanışın bugüne kadarki boyutlarından çok daha ileriye ulaştığını gösteriyordu. Saldırı, "anarşi" sözcüğüyle masumlaştırılan faşist tırmanışın "can çekiştiğini" öne sürerek, sorumluluklarından sıyrılmaya çalışanların körlüğünü bir kez daha belgeliyor; daha da önemlisi, faşist saldırganların CHP hükümetinin bugüne kadar izlediği politikadan nasıl cesaretlendiğini de ortaya koyuyordu. Planladıkları her saldırı ya da cinayetin "faili meçhul"ler arasına katıldığını gören faşist mihraklar, bu durumdan aldıkları cesaretle, şimdi doğrudan doğruya bir siyasal partiyi, işçi sınıfının bilimsel sosyalist politik örgütünü hedef almışlardı.

Saldırı üzerine Başbakan'a bir telgraf çeken TİP Genel Başkanı Behice Boran, bunun yalnız kendilerine değil, "anayasal güvence altındaki siyasal partiler kurumuna ve hayatına karşı" olduğunu belirtiyor; "son derece ciddi olayın, önemle ele alınıp faillerinin kararlılıkla ve bütün olanaklar seferber edilerek peşine düşülmesini ve mutlaka yakalanmalarını ve benzeri saldırıların yinelenmemesi için, etkin önlemler alınmasını" talep ediyordu.

Faşist çetelerin TİP Genel Merkezi'ne yöneltttiği saldırı, bütün yurtta ilerici güçler tarafından tepkiyle karşılandı. Yürüyüş baskıya hazırlandığı sırada TİP Genel Merkezi'ne ulaşmış olduğunu öğrendiğimiz mesajlarıyla ya da basın açıklamalarıyla saldırı olayını protesto eden kuruluş ve kişiler arasında şunlar bulunuyordu: TSİP Genel Başkanı Ahmet Kaçmaz, DİSK Genel Sekreteri Fehmi Işıklar, TÜM-DER Genel Başkanı Erhan Tezgör, TÜTED İstanbul Şubesi, Mimarlar Odası İstanbul Şubesi, MMO İstanbul Şubesi, Ürün ve Barış ve Sosyalizm Sorunları dergileri, Talip Öztürk, Çetin Altan, Aşık Fermani, Ardahan Yalnızçam Has Köyü Orman İşçileri adına Yusuf Akarsu, Cevdet Demirci, Bahattin Cantürk. DİSK Genel Merkezi olayla ilgili olarak basına yaptığı bir açıklamanın yanısıra, İçişleri bakanına da bir telgraf göndererek olayın faillerinin yakalanmasını istedi. Başbakan Bülent Ecevit de TİP Genel Merkezi'ne gönderdiği mesajda saldırıyı kınadı ve olayın takipçisi olduğunu belirtti.

Saldırı olayının ilerici ve demokratik güçler arasında yarattığı tepki konusunda bilgisine başvurduğumuz Türkiye İşçi Partisi Genel Merkezi'nden gönderilen mesajların cevaplandığı ve sözü geçen tüm kişi ve kuruluşlara teşekkür edildiği bildirildi.

İŞÇİ SINIFI HAREKETİNİN GÜCÜ

Hızla daha yüksek mevzilere doğru tırmanmaya çalışan faşist saldırıların Türkiye İşçi Partisi'ni hedef alması bir raslantı değildir. Geçtiğimiz aylar, Türkiye İşçi Partisi'nin tüm yurt çapındaki örgütlenmesinin hızla daha geniş boyutlara ulaştığı bir dönem oldu. 1 Haziran'da başlayan ve 30 Kasım'a kadar sürecek olan yerel kongreler dönemi boyunca, şu ana kadar 164 ilçe ve 9 il kongresi tamamlandı. Tamamlanan Kocaeli, Hatay, Adana, Antep, Antalya, Samsun, Amasya, İçel, Tekirdağ il kongreleriyle birlikte, yerel kongreler süresinin sonuna kadar 35'i aşkın TİP il örgütünün kongresi yapılmış olacak. Yine aynı sürenin sonunda ilçe kongrelerinin sayısı 200'ü aşmış olacak.

Yerel kongrelerle birlikte örgütlenme çalışmalarını da hızlandıran Türkiye İşçi Partisi, 7v ve 8 Ekim tarihlerinde Ankara'da yapılacak olan Genişletilmiş Olağan İl Temsilcileri Topiantısı'na hazırlanıyor. İl Temsilcileri Toplantısı, olağan gündemindeki diğer maddelerin yanısıra, TİP Merkez Yönetim Kurulu'nun son toplantısında aldığı "ü. e kazanma kampanyası"nın başlatılması kararıyla ilgili çalışmaları da değerlendirecek.

TİP'in böylesi hızlı bir biçimde gelişip güçlenmesi, Parti'yi hedef alan saldırıların, gerici güçlerin hangi korkusundan kaynaklandığını gösterdiği kadar, bütün bu saldırıların işçi sınıfı hareketini zayıf düşüremeyeceğini de kanıtlamaktadır. İşçi sınıfı hareketi ve onun politik örgütünün öncülüğünde sürdürülen bağımsızlık, demokrasi, sosyalizm mücadelesi, böylesi saldırılardan yılmayacak kadar sağlam temellere dayalıdır.

Faşist saldırıya hedef olan illerin değişmez görüntüsü: Korku ve ıssızlık.

zırlandığı sıralarda da, Başbakan Yardımcısı Faruk Sükan'ı Amerika'ya hareket etmesi bekleniyordu. Sükan, Ankara'nın hava kirliliğine karşı hazırlanan iki ayrı projeden birinden birine kredi bulmak için Dünya Bankası ilgilileriyle görüşecekti. Tabii bu arada iki "eski dost" buluşmasında Sükan'ın Mc Namara'ya söyleyecekleri de olmalıdır herhalde. Pentagon'un eski şefinin Türkiye'de merak ettiği bazı şeyler olmalıdır...

Bu arada başkentte Amerikan parlamenterleri görülmeğe başlandı. Türkiye ile Amerika arasındaki ilişkilerin "daha sağlam temellere" oturması için geçmişin yaralarının temizlenmesi misyonuyla hareket eden bu heyetler Ankara'da sessiz ve derinden görüşmeler yaptılar.

Öte yandan OECD Türkiye'ye yardım konsorsiyumu yetkilileri de Paris'te Türkiye'nin ekonomik darboğazdan çıkış için son şansını kullandığı yolunda demeçler veriyorlardı.

Paris'ten dönen Milliyet gazetesi muhabiri Emin Çölaşan'ın yansıttığı haberlere göre, OECD yetkilileri, "gerekli ekonomik önlemler alınmadığı takdirde Türkiye'nin sorunlarının giderek daha da ağırlaşmasının kaçınılmaz olacağı" görüşündeydiler.

Konsorsiyum yetkililerinden Mr. Kuhn "Hükümetin ekonomik darboğazlardan çıkmak amacıyla aldığı önlemleri olumlu karşıladıklarını" belirtiyor ve şöyle konuşuyordu:

"- Meclislerde bekleyen vergi tasarıları gerçekleştiği takdirde ekonominin daha tutarlı ve düzgün bir yönde işlemesi mümkün olacaktır..."

Kuhn, Türkiye'nin sorunlarını yakından izlediğini saklamıyor "özellikle 1975 - 1977 yılları içinde Türkiye'nin yanlış ekonomik politikalar uyguladığını, kısa süre içinde ekonominin ödeme gücünü aşan kısa vadeli borçlanmalar yaptığını" belirterek şunları söylüyordu:

"- Biz duruma Mayıs ayında el koyduk. Ancak bu tarihe kadar 6,6 milyar dolarlık kısa vadeli dış borç birikmişti ve bizim açımızdan yapılacak fazla bir şey yoktu..."

ÖLMEYECEK KADAR

Emperyalizmin başlıca merkezlerinden gelen haberler de göstermektedir ki, Ecevit iktidarı şimdilik üzerindeki güveni sürdürmektedir. Uluslararası para şebekelerinin istekleri, dayatmaları yerine getirilmekte, fakat buna karşılık henüz ancak nefes alabileceği desteği bulmaktadır.

Ama neresinden bakılırsa bakılsın Türkiye kapitalizmi tam bir çıkmazın batağındadır. Bu batakla her gün bir adım daha olgunlaştırılmaya çalışılan faşizm kurgusu arasındaki senkron artık pek açık sırıtmaktadır.

Ecevit'in bütün iddialarına karşın faşist terör odakları serbestçe kan, şiddet ve vahşet saçmaktadırlar.

MHP ve yan örgütleri şiddet ve cinayet eylemleriyle başbaşa alabildiğince serbesttir. Başta Genel Başkanları olmak üzere derece derece tüm yöneticiler faşist tezgahı örmektedirler.

Buna karşılık İçişleri makamında oturan İrfan Özaydınlı adındaki bakan eliyle iktidar faşist kundağa bir anlamda göz yummaktadır. Türkiye İşçi Partisi Genel Merkezi'nde iki silahlı çetecinin Genel Sekreteri vurmak için araması, iki kişiyi kurşunlaması ve ondan sonra da kayıplara karışması İçişleri Bakanını ilgilendirmemektedir.

Burjuvazi büyük bir iştahla suç dosyasını kabartarak çıkış yolu aramağa çalışıyor. Ve Türkiye'de halkın örgütlü gücünün bu karanlığı yaracağına olan inanç ve bilinç de günden güne olgunlaşıyor. Tüm ilerici, yurtsever, demokrat güçlere, sosyalistlere büyük ödevler düşüyor. Yarını yapmak ve yaratmak, bugünden yaratıcı ve özverili çabaların örgütlü dinamiğiyle mümkün ancak.

Bütün karmaşa ve şaşırtmacalara karşın bu gerçek Türkiye'de yaygınlaşarak paylaşılıyor...

Eczacıbaşı da vakıf kahramanı oldu

15 Eylül Cuma günü Resmi Gazete'de Vakıflar Genel Müdürlüğü tarafından ilginç bir ilan yayınlandı.

İlan'da, hayırsever iş adamlarımızdan Mehmet Nejat Eczacıbaşı'nın İstanbul'da yeni bir vakıf kurduğu bildiriliyor. Dr. Nejat F. Eczacıbaşı Vakfı adını taşıyan bu kuruluşun mal varlığı 1000 TL. nominal değerli ve 10 bin adet imtiyazlı pay senedinden oluşuyor. İstanbul 4. Hukuk Mahkemesi'nin 17 Temmuz 1978 tarihli kararı ile tescil edilen vakıf "yurdumuzun ekonomik kalkınmasına katkıda bulunmak, bilim, kültür ve eğitim alanlarında Türk toplumuna hizmet etmek gayesi" ile kurulmuş!

İlaçların hayır! amacıyla piyasadan çekildiği ve fiyatlarının arttırıldığı günlerde böylesi vakıf girişimlerinin bütün kalkınma edebiyatına rağmen ne anlama geldiğini sağır sultan bile duydu.

Kimbilir, Bay Eczacıbaşı belki de TV'de pazar günleri yayınlanan Vakıf dizisinden esinlenmiştir?

İnsan hakları gündemde

ERSEN SANSAL

İnsan hakları konusu; demokratikleşme sürecindeki ülkelerde ve bizde, hukuk kuruluşlarının ve hukukçuların çalışma programlarında güncellik kazanıyor. İstanbul Baro'sunca 100. kuruluş yıldönümü nedeniyle geçen hafta içinde düzenlenen toplantı bu konuya ayrıldı.

İnsan hakları konusu, yüzyıllardan beri, ulusal ve uluslararası düzeyde, bütün dünya hukukçularının, siyaset ve devlet adamlarının başlıca uğraş alanlarından biri olmuştur. Bir yandan egemen sınıf ve iktidarın hegemonyasını sürdürmek için temel hak ve özgürlüklerin kısıtlanıp sınırlandırılması, öbür yandan iktidarın zulüm ve keyfi yönetimine karşı temel haklar mücadelesi sürüp gitmiştir. Özellikle kapitalist döneme geçildikten sonra; anayasal ve siyasal belgelerde, uluslararası antlaşmalarda konu giderek önem kazanmış; burjuva toplumlarında egemen sınıf iktidarına temel haklar mücadelesinin getirdiği sınırlamalar, demokratikleşme yolunda küçümsenemeyecek katkılarda bulunmuştur.

XX. yüzyıl insan hakları belgeleri arasında Birleşmiş Milletler (BM) metinleri kuşkusuz önemli bir yer tutar. 26 Haziran 1945 tarihinde imzalanan ve 24 Ekim 1945 tarihinde yürürlüğe giren BM Antlaşmasında, insan haklarının korunması ile ilgili önemli hükümler vardır. Antlaşmanın önsözünde ve çeşitli maddelerinde; insanın temel haklarına, kişinin onur ve değerine, kadın erkek hak eşitliğine, ırk, cins, dil, din farkı gözetilmeksizin herkesin insan olma haklarına ve temel özgürlüklerine saygı ilkeleri yer almakta; insan haklarının gelişmesi için komisyonlar kurulması öngörülmektedir. Nitekim daha sonra kurulan komisyon tarafından hazırlanan İnsan Hakları Evrensel Bildirisi, 10 Aralık 1948'de BM Genel Kurulunda kabul edilmiştir. Tamamı otuz madde olan bildiride temel hak ve özgürlükler sıralanmakta ve bildirinin sonuncu maddesinde, bildiride sayılan hak ve özgürlüklerin "bir devlet, zümre veya fert tarafından yok edilmesini güden" yorumlamalara hak verilemeyeceği belirtilmektedir.

Türkiye, 23 Şubat 1945'te BM'e hazırlık çalışmaları sırasında katılmış, BM'in 45 kurucusu arasında da yer almıştır. BM Antlaşması ve Adalet Divanı Statüsünün kabulü, 15 Ağustos 1945'te T.B.M.M. tarafından onanmıştır.

İnsan hakları açısından, ülkemiz için önemli bir başka kaynak da, Avrupa İnsan Hakları Sözleşmesidir. 5 Mayıs 1949'da kurulan Avrupa Konseyi'nin 6 Ağustos 1949'da yapılan ilk toplantısında Türkiye'nin de üyeliği kabul edilmiştir. Konsey Statüsünün 1. maddesinde, kuruluş amaçları arasında temel insan hak ve özgürlüklerinin korunması ve geliştirilmesi ilkesi de bulunmaktadır. İnsan hakları konusundaki çalışmalarını sürdüren Konsey, 3 Kasım 1955'te Avrupa İnsan Hakları Sözleşmesini kabul etmiş ve İnsan Hakları Avrupa Divanını kurarak, sözleşme ilkelerinin yürürlüğüne ilişkin zorunlu yaptırımlar da konulmuştur.

Yaşama hakkı, güvenlik hakkı, işkencenin ve insanlık dışı, onur kırıcı işlemlerin yasaklanması, bağımsız ve tarafsız mahkemeler önünde yargılanma, işlendiği zaman suç sayılmayan bir fiil nedeniyle mahkum edilememe, konut ve haberleşme gizliliği, düşünce ve düşüncenin açıklanması özgürlüğü, toplanma, dernek ve sendika kurma hakkı, cins, ırk, dil, din, siyasi düşünce, ulusal ve sosyal köken, azınlığa mensup olma farkı gözetilemeyeceği; sözleşmenin ilk maddelerinde sayılan insan hakları arasındadır. Bunlara daha sonra serbest seçim ve eğitim hakları da eklenmiştir.

Bu hak ve özgürlüklerin tanınmamasma karşı, uluslararası düzeyde güvence organları da kurulmuştur. Bunlar İnsan Hakları Avrupa Komisyonu ile İnsan Hakları Avrupa Divanıdır.

Türkiye, Avrupa Konseyi' nin üyesidir ve Konsey üyeliğine ilişkin Kanun, 12 Aralık 1949'da T.B.M.M'nde kabul edilmiştir. Ancak bu üyelik oldukça eksiktir. Sözleşmenin 15. maddesi ile, "her gerçek kişi, hükümet dışı her kuruluş veya her fert topluluğu'nun Komisyon'a başvurabilmesi düzenlenmektedir. Gene 46. maddede ise, Divana yargıç gönderme yetkisi tanınmaktadır. Türkiye Avrupa İnsan Hakları Sözleşmesi'nin bu maddelerini onaylamamıştır. Bu nedenle de Türkiye'de kişilerin Komisyona başvurma hakkı bulunmamaktadır.

Avrupa Konseyi, tüm Avrupa ülkeleri için uluslararası bir uygulama bütünlüğü getirmekte olduğundan, sözleşmede sayılan temel hak ve özgürlüklerin de uluslararası bir uygulama denetimi amaçlanmaktadır. Bugün Türkiye Cumhuriyeti yurttaşları, bu haktan kişi olarak yararlanamamaktadırlar.

Türkiye'nin Avrupa Konseyi üyeliği, garip bir durumdadır. Bir yandan üye olarak sözleşme ilkeleri kabul edilmekte, ancak kendi ülkemiz için bunların uygulanması ise reddedilmektedir. Başbakan Ecevit, Avrupa İnsan Hakları Komisyon ve Divanı'na katılmayı sağlayacak antlaşmanın imzalanacağını söylemekle birlikte kısa vadede bu, gerçekleşecek gibi görünmemektedir. Bu da, Türkiye'de insan olma temel haklarını istemenin getireceği kuşkular ve zorluklardan etkilenmektedir. Gerçekten de bugün, Türkiye' de düşünce ve düşünceyi açıklama özgürlüğü, örgütlenme hakkı, Avrupa Konseyi üyesi öbür ülkelerdekinden çok farklıdır. Bugün hâlâ, faşist İtalyan Ceza Kanunu'nun mirası 141. ve 142. maddeler yürürlüktedir.

Türkiye, Avrupa Konseyi' nin güvence organlarına kişisel başvuru hakkını tanımamakla birlikte, ilke olarak Sözleşmede yer alan hükümleri kabul etmiş bulunmaktadır. Önemli olan, bunların Türkiye'de de yürürlüğe ve uygulamaya aktarılmasıdır. Bukonuda da ülkemiz hukukçularına küçünsenmeyecek bir görev düşmektedir.

Sosyal-İş üyesi Ankara GEMAS ve İzmir Köy-Koop Birliği işçileri grevde

DİSK'e bağlı SOSYAL-İŞ Sendikasının örgütlü bulunduğu Ankara'da kurulu GEMAŞ işyeri 25.8.1978'den bu yana grevde. 15.5.1978'de başlayan II. Dönem toplu sözleşme görüşmeleri, işverenin uzlaşmaz tutumu sonucu uyuşmazlıkla sonuçlanmıştı. İşverenin I. Dönem toplu iş sözleşmesi ile elde edilen kazanımlardan bile geri teklifler ileri sürmesi, otuza yakın maddede anlaşma sağlanamamasına yol açtı. Ekonomik hakların geliştirilmesine ilişkin taleplerin yanısıra, Sosyal-İş'in iş güvenliği, 13 ve 17. maddelerin etkisiz hale getirilmesi, istifa halinde kıdem tazminatı gibi kalıcı kazanım hedefleri de uyuşmazlık konuları arasında bulunuyor.

GEMAŞ grevi SOSYAL-İŞ Sendikasının 1976 yılındaki SİSAG grevi gibi özel bir anlam taşıyor. Gemaş A.Ş., mühendislik ve kontrolörlük hizmetleri gören özel bir firma.TEK Afşin Elbistan Termik Santralı, Hoşap Elektrik Santralı, Gördes Barajı, PETKİM Aliağa tesisleri ve Gemlik Azot Sanayii Amonyak Tesislerinin Tatbikat projeleri ile TKİ Afşin Elbistan işçi lojmanları ve Su Getirme projeleri Gemaş'ın yaptığı işler arasında bulunuyor. İşyerinde çalışan altmışaltı kişinin tümü Sosyal-İş üyesi. Çalışanların yirmialtısı mühendis ve mimar, yirmiikisi teknik ressam olarak görev yapıyor, diğer üyeler idari ve hizmetli kadrolarda çalışıyor. Rakamlardan da açıkça görülebileceği gibi Gemaş, ağırlıklı olarak teknik elemanların çalıştığı bir işyeri. Gemaş grevine, işyerinde çalışan teknik elemanlar ve diğer işçiler elele çıktılar.

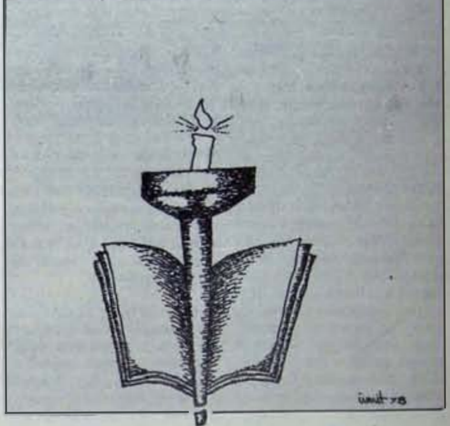
Gemaş işvereni, toplu sözleşme görüşmeleri boyunca, sendikayı ve işçileri oyalıyarak vakit kazanmaya çalışırken, kurduğu paravan şirket İSİS A.Ş. nin piyasada tutunmasını sağlama çabasındaydı. Hatta bu paravan şirket adına piyasaya teklif verdiği bile öğrenilmişti. İşverenin tezgahladığı diğer bir kirli iş, hazırlamayı taahhüt ettiği Gördes Barajı kesin projelerini grev öncesinde tamamlanmadan E.İ.E. İdaresi Genel Direktörlüğüne teslim etmesi oldu. Gemaş patronu, E.İ.E. İdaresi ile anlaşarak projeyi ilerde tamamlamak vaadinde bulundu ve tam teslim edilmiş gibi işlem görmesini sağladı. SOSYAL-İŞ Gemaş grevini kırmaya yönelik bu tür tezgahları bozarak, İşverenin oyunlarını boşa çıkardı.

Öte yandan İzmir Köy Koop Birliği çalışanları da II. Dönem toplu iş sözleşmesi görüşmelerinin uyuşmazlıkla sonuçlanması üzerine sendikaları SOSYAL-İŞ'in önderliğinde greve başladılar. Görüşmeler boyunca uzlaşmaz bir tutum içinde bulunan işyerinin CHP'li yöneticilerine, SOSYAL-İŞ üyeleri, grev yerinde asılı bir pankartla en özlü biçimde cevap veriyorlar: UMUDUMUZ İŞÇİ SINIFIDIR. Sınıf ve kitle sendikacılığı anlayışının vazgeçilmez bir gereği olan grev eğitimi, İzmir Köy Koop Birliğinde de başarıyla sürdürülüyor.

Ortaokul ve liseler açılıyor

MİLYONLARCA GENCİ BEKLEYEN GÖREVLER

Ülkemizdeki eğitim sorunları ile ilgili çok şeyler söylendi ve yazıldı. Bugün için de bu söylenenleri çok büyük bir ölçekte tekrarlamak mümkün. Çünkü sorunların belirtilmesinden öte, çözüm yolunda ciddi-ayrıntılı pek az çalışma var. Onlar da iktidardaki CHP dahil hiç bir hükümetçe hemen biç dikkate alınmadı, alınmıyor. Hatta şu noktayı da gözlemlemek olasıdır ki, CHP ağırlıklı hükümet, sorunların çözümünde demokratlığın zorunluluğunu yerine getirmek şöyle dursun, tam tersine aldığı kararlar ve hayata geçirdiği uygulamalarla çoğu zaman demokratlık sıfatına bile gölge düşürüyor. (Liseler Disiplin Yönetmelikleriyle ilgili değişiklikler, Eğitim Enstitülerindeki kaypak, kararsız politika, yurtlarım boşaltılması kararı, bu uygulamaların ilk akla gelen örnekleri...)

EĞİTİM, ÜRETİM İÇİNDİR!

Yaratıcılıktan araştırmacılıktan kopuk, eğitimin üretim için planlanmadığı eğitim sisteminin içinde bulunduğu durum yasadığımız kapitalist yapının doğal sonucu.

İçinde yaşadığımız kapitalist yapı içindeki eğitim, yalnızca ülkenin geri ve çarpık kapitalizminin birim sürede daha fazla kâr elde edebilmek için, ihtiyaç duyduğu uzman eleman ihtiyacının karşılanmasına yönelik planlanıyor. Bu, tümüyle üretimden kopuk planlama da, "genel kültür" vb. kılıfları altında sürdürülüyor. Üstelik sorunun can alıcı bir diğer noktası da; bu yanlış planlama, ülke çapında kapitalizmin bölgeler arasında eşit olmayan gelişmesinden dolayı "fırsat eşitsizliği" şeklinde yaşama geçiyor. Bölgeler arasındaki "fırsat eşitsizliği" gelişmiş bölgelerdeki gelir düzeyleri farklı toplum kesitlerinin okuma çağındakileri için de geçerliliğini koruyor. Daha kısacası, bugün ülkemizde gelir dağılımı da toplumun genel yapısına uygun biçimde işliyor.

ORTA ÖĞRENİM KURUMLARI AÇILIYOR

Söylenenlerin temel amacı baştan sona eğitim sorunlarını sıralayıp sızlanmak değil. Ekim ayının başında tüm ülkedeki orta öğrenim kurumları yeni dönem eğitimine başlayacak. Başta işçi sınıfımız olmak üzere toplumun tüm ilerici kesimleri üzerinde gittikçe dozunu ve şiddetini arttırarak sürdürülen baskı ve terör ortamında öğretime açılacak orta öğrenim kurumlarında eski-

DEVRİMCİ YOL "İKNA" EDİYOR

Cumhuriyet Gazetesine aboneyseniz, sizin kapınızın da önüne 5. sayfası açık bir Devrimci Yol Dergisi bırakılmış olabilir. Hatta Cumhuriyet gazetesi okuduğunuz "devrimci" bazı gençler tarafından görülmüşse, bu eylem bu kadarla da kalmıyabilir. Fiili bir saldırı ile karşılaşabilirsiniz. Bu, gençlerin "ne kadar eylemci" olduklarına bağlı.

Devrimci Yol, Cumhuriyet Gazetesinin sürdürdüğü yayında bazı noktaları eleştirerek ve bunların düzeltilmesini isteyerek onbeş günlük bir "ihtar" kampanyası başlattı. Cumhuriyet Gazetesinin eleştirilmesine söylenecek bir şey yok. Nitekim YÜRÜYÜŞ bugüne kadar çeşitli defalar Cumhuriyet'i eleştirdi. Bundan sonra da hiç kuşkusuz eleştirecek.

Ancak bugüne kadar umutlarını Cumhuriyet Gazetesi'ne bağlayan, ceplerinde Cumhuriyet Gazetesi ile seçim sandıkları başında CHP'nin sandık gözlemciliğini yapanların, bugünkü davranışlarına ne demeli? Dün de "tek yol devrim"di, bugün de...

Kitlelerin devrimci mücadelesine inanmayan, bireysel terörü devrimci mücadele biçimi olarak görenlerin böylesine bir kampanyada yapabilecekleri bir başka eylem türü bulunmuyor. Şaşkınlığa dönüşen küçük burjuva aceleciliği gazete okuyanları tek tek "ikna" etmeye çalışıyor.

TANİLLİ'DEN

"Cumartesi ve Pazar günleri benim bayramımdır. O günler dostlar gelir, geç saatlere kadar konuşuruz, sıla hasreti dindiririz. Pazartesi çok güç bir gün olur benim için. Kimse gelmez. Salı ve Çarşamba günleri yavaş yavaş kimsesizliğe alışırım. Perşembeyi günden saymam, çabucak geçiverir. Cuma günü heyecan başlar, ertesi gün dostlar gelecektir."

Server Tanilli böyle söylüyor. Dünyaca ünlü Stoke Mandeville Hastanesinde yatağına mıhlanmış yatıyor. Örgütlü faşist terörün seçtiği hedeflerden biriydi Tanilli. Sosyalist bir bilim adamı olması nedeniyle başına gelmeyen kalmamıştı. İsteseydi bir holdingin yönetim kurulu üyesi veya büyük bir tekelin danışmanı olabilir, bir çok meslekdaşının yaptığı gibi "köşeyi dönebilirdi." Bilime gönül verdiği için, işçi sınıfının davasının haklılığına inandığı için, faşizmin ve emperyalizmin karanlığına karşı savaştığı için şimdi belden aşağısı tutmayan bir biçimde hastanede yatıyor.

"Yürüyemesem de, yaşam boyu tekerlekli bir sandalye kullanmak zorunda kalsam da en çok istediğim, en çok özlemini çektiğim şey yurduma dönüp bir an önce mücadelenin daha da içine girmek, inandıklarım uğruna daha çok işler yapmak." Demek ki Server Tanilli'yi korkutamamışlar. Ölümün eşiğinden dönmesine karşın korkmamış, aksine daha bir bilenmiş. "Ben bir sıra neferiyim. Beni öldürmek için sıkılan kurşunlar aslında benim inandığım davaya sıkıldı." Nefes almasını güçleştiren yaralar artık nerdeyse iyileşmiş. Amayataktan çıkması hâlâ olanaksız. Bu yüzden de büyük bir rahatsızlık duyuyor. Hep aynı

Orta öğrenimdeki milyonlarca genç, eğitimin temel gereksinmelerinin karşılanmasını bekliyor.

den düşülen yanlışlara meydan vermemek gerekiyor. Şurası artık herkesçe görülüyor. Hızla politize olan öğrenci gençlik, artık yalnızca içinde bulunduğu 'özel' in sorunlarıyla değil, ülke düzeyinde, içinde yaşadığı düzenin yarattığı sorunlarla da ilgileniyor.

Bu yüzden burjuvazi hızla politikleşen 'orta öğrenim gençliğini' olsun "kurtarabilmek", politika dışında tutmak, onları ansiklopedik bilgilerle dolu robotlar haline getirmek için, hızla yepyeni eğitim politikaları ve disiplin önlemleri geliştiriyor.

Bütün bu yönetimsel düzenlemelerin yanısıra gençliği faşist örgütlenmelerin güdümünde sürüler haline getirmeye çalışan, ve baskı ve terörle sindirmeye uğraşan faşist odakların, yeni dönemde tüm ülkede geliştirdikleri sindirme ve yıldırma politikalarına eşgüdüm bir saldırı içinde bulunacaklarını söylemek de pek gelecek için varsayımda bulunmak olmayacaktır. Bu durumda tüm ilericilere ve demokratlara görevler düşmektedir. Geçmişte yapılan yanlışların tekrarlanması bu defa dram değil komedi olacaktır. Faşistlerin geniş yığınları politika dışında tutmaya çalışan planlarına karşı uyanık olunmalıdır. Onların istedikleri platformda mücadele en genelinde, ilerici güçleri yığınlarla bütünleştirmez, tam tersine koparır. Bunu bilerek,doğru çalışma biçimi hayata geçirilmelidir.

Yani, lisell gençliğin birim örgütlerini oluşturmak mücadelesinde; mücadeleyi doğru rayından saptıran, demokratik birim örgütlerinin çalışmalarını "siyasi" çalışmaya feda etmek yanlışının üstüne ödünsüz gidilmelidir. Ancak en az o denli dikkatli olunması gereken bir diğeri de, çeşitli baskı ve engellemeler yüzünden, bu uğurda verilmesi gereken mücadeleyi ertelemek, savsaklamaktır. Başarılması gereken iki mücadele düzeyi arasındaki (akademik-demokratik ve politik) bağı sağlıklı bir şekilde kavrayabilmektir.

Öğrencilerin akademik-demokratik yani kendi bulundukları birimlerde karşılaştıkları sorunlarla ilgili verdikleri mücadelenin, ülke çapında işçi sınıfımızın başını çektiği bağımsızlık, demokrasi, sosyalizm mücadelesinden soyutlanmasına izin verilemez. Edinilen öğretici deneyimlere karşın, halen içinde bulundukları yanlış anlayıştan sıyrılamayan maocu ve goşist yaklaşımlarda gözardı edilemez. Bu anlayışların hemen hepsi demokratik birim örgütlerindeki çalışmayı, kendi "siyasi" örgütlenmeleri için bir basamak gibi yorumlamakta ve demokratik birim örgütlerine kendi "siyasi" örgütlerine adam buldukları bir kaynak gözüyle bakmaktadırlar.

Birim örgütlerinde verilen akademik-demokratik mücadele, o birimde çalışan tüm kitlenin karşılaştığı acil sorunların çözümüne yöneliktir. Bu sorunların çözümlenmesi yolundaki mücadele göstermelik bir mücadele de değildir. Akademik-demokratik mücadelede elde edilecek kazanımlar, mücadelenin daha iyi koşullarda verilmesini olanaklı kılarken diğer yandan da kitleye kollektif çalışma bilinci aşılayarak, örgütlü çalışmanın sağladığı somut kazanımlarla siyasi çalışmaya açık hale getirir.

Orta öğrenim kurumlarında, birim sorunların çözümü yolunda verilecek mücadele, yukarıda kısaca değinildiği gibi içinde yaşanılan kapitalist yapıdan kaynaklanmakla birlikte, çözümü belirli sınırlar içinde kalsa da, bu yapı içinde de olanaklıdır. (Örneğin, meslek liselerindeki emek sömürüsüne son verilmesi, meslek lisesi mezunlarına üniversite girişinde eşit hak verilmesi, sınıf, yemekhane ve pansiyonlardaki sağlığa aykırı koşulların düzeltilmesi, kültürel ve sportif olanaklar sağlanması, orta öğrenim yönetmeliğindeki anti-demokratik yönetmelik hükümlerinin kaldırılması vb.

AKADEMİK-DEMOKRATİK MÜCADELE POLİTİK MÜCADELE EKSENİNE OTURMALIDIR

Bu yüzden, akademik-demokratik mücadelenin kazanımları doğrudan düzeni etkilemez. Ancak; işçi sınıfının partisi öncülüğünde vereceği mücadele düzenin bir bütün olarak değişmesini dolayısıyla siyasi iktidarı hedefler.

Ancak sapkın akımlar anlayışlar akademik-demokratik mücadele ile siyasi mücadele arasındaki bağı doğru olarak kavrayamamakta ve bu yüzden de sürekli açmazlara düşmektedir. Somut talepler doğrultusunda yönlendirilen bir öğrenci hareketi, yapılan bir forum ya da toplantı amacından hızla koparılarak "tek yol devrim", "yaşasın halk savaşı" vs. türden sloganlar ve aynı içerikli konuşmalarla hedeften uzaklaştırılıp, hareketin yarattığı olumlu potansiyel böylece sorumsuzca çarçur edilebilmektedir.

Buradan politik mücadelenin gözardı edilmesi ya da ertelenmesi sonucu çıkarılmamalıdır. Politik mücadele elbette verilecektir. Doğaldır ki akademik-demokratik mücadele de siyasi içerikli tavırlar alınabilir. Ancak bu politik tavır alışların hiç bir biçimde geniş kitleleri somut hedefler çerçevesinde mücadeleye sokmayı ertelememesi gerektiği unutulmamalıdır. Aksi takdirde demokratik birim örgütleri çeşitli grupların çekişme alanı haline gelir ki bu da egemen güçlerin saldırıları karşısında örgütün eriyip yokolmasına neden olur. Orta öğrenim kurumları açılırken, tüm ilericilere düşen görev, demokratik birim örgütlerinin "kısır siyaset" tartışmaları yapılan alanlar haline gelmesine izin vermemek, yoksa birim örgütleri kurmaya çalışmaktır. Örgütlü, disiplinli kitle mücadelesinin tüm faşist saldırılara karşı tüm anti-demokratik yönetmelik hükümlerine karşı en güçlü silah olduğu sürekli vurgulanmalı ve hayata geçirilmelidir.

HABER VAR

biçimde yatamadığı için iki satte bir yüzüstü veya sırtüstü çevrilmesi gerekiyor.

"Bizim edebiyatımız, halkımızın duygularını dile getirme biçimleri diğer ülkelerden çok değişik ve zengin. Örneğin bizdeki 'can' ve 'canım' sözcüklerini içeren bir şiiri yabancı dile çeviremezsiniz, çünkü başka hiç bir dilde bu kavramların karşılığı yoktur." Tanilli şen, şakrak edebiyattan konuşuyor, büyük İran'lı şair Hafız'dan,Sadi'den dizeler okuyor. Sonra İran'daki son gelişmeler üzerine görüşlerini söylüyor. Sanırsınız karşınızda belden aşağısı felçli, yatağından çıkamayanbirisi değil de İran'dan yeni dönmüş birisi var. "İslam marksistleri" teriminin yanlışlıklarını, gerçekte olup bitenleri yansıtmadığını,tersine yanlış bir kanıyı daha da yaygınlaştırdığını uzun uzun anlatıyor.

Stoke Mandeville Hastanesinde daha en az üç ay kalması gerekiyor. Sonra kurşunla parçalanan omuriliğinin tedavi edilmesine başlanacak. Eğer başarılı olunursa Server Tanilli ayağa kalkıp yürüyebilecek. Yoksa ömür boyu tekerlekli sandalye kullanacak.

Server Tanilli yurdundan, dostlarından uzak, yabancı bir ülkenin bir hastanesinde bir odada tek başına yatıyor. Yurduna döneceği, mücadelenin içine gireceği günlerin özlemini çekerek. O'nu yalnız bırakmayın, eliniz değerse bir mektup yazın. Özlediği yurdunda, kavgasından haberler verin. Bütün ilericilerin, demokratların, sosyalistlerin Server Tanilli'ye olan ortak borcudur bu. Adresi: Server Tanilli, Stoke Mandeville Hospital, Ward 3 X, Stoke Mandeville, Bucks. İNGİLTERE.

YÜRÜYÜŞ okurlarından

"Oy farfara" ve faşist şölen

Kredi ve Yurtlar Kurumu'nun "anarşinin kaynaklarını kurutma" gerekçesiyle binlerce öğrenciyi hem de sınav döneminde sokak ortasında bırakan kararı CHP iktidarının sağ ve sol terörizmi aynı ağırlıkta gösterecek "tarafsız" olma mantığının yeni bir örneği oldu. Her "tarafsız" girişimde olduğu gibi bu karar da sonuç olarak demokratik hakların sınırlandırılmasında yeni bir adım olmaktan başka birşey değil.

Boşaltma kararının uygulanışı sırasında olanlarda oldukça ilginç: Kararın "uygulaması" yöneticileriyle, hizmetlileriyle, öğrencileriyle faşizmin saldırı üsleri haline gelen yurtların, yeniden öğrenci alımına başlanıldığında ne hale geleceği konusunda şimdiden ipuçları veriyor. Saldırı üsleri arasında en önde gelenlerden Ankara'daki Site Öğrenci Yurdu'nun boşaltılması bu konuda iyi bir örnek.

Bundan iki ay kadar önce "içeriden polise ateş açıldığı" gerekçesiyle "boşaltıldığı" Radyo ve Televizyon'da ilan edilen bu yurt, salı günü tekrar boşaltıldı! Önce direnişe kalkan öğrencilerin daha sonra MHP milletvekillerinin müdahalesi ile direnişten vazgeçtikleri, MHP'li basının yazdıklarından anlaşılıyor.

Yurt kapasitesinin esasen çok altında olan yurtta kalanların bir avuç militan dışındakileri bavullarını alarak yurdu terkedip gittiler. Ama yurtta kalan öğrencilerden çok daha fazla sayıda militan ülkücü yurt çevresinde toplanmıştı. Cadde ve sokaklarda korsan yürüyüşler düzenlendi, hem de polislerin gözleri önünde. İlericileri coplamak için çoğu kez yoktan fırsat arayan ve yaratan polisin kılı kıpırdamıyordu bile. Ülkücüler daha sonra Yurt yanındaki sokağı işgal ettiler, trafik yayalar dahil herkese kapandı. Bundan sonra olanlar ise "ülkücü" gençliğin ülkülerinin "kültür" birikimini sergilemesi açısından öğretici ve herhalükarda çok eğlendirici oldu. Çünkü ülkücülerin şöleni haşlamıştı.

Önce sokağa gruplar halinde oturan ülkücüler karanlıkta mum ışıkları altında ders çalışıyor pozları verdiler. Bazı gruplar ise avazları çıktığı kadar "Başbuğ Türkeş" diye bağırıyorlardı.

Daha sonra ateşler yakıldı. Çevrede yanıcı ne varsa ülkücülerin şölen ateşi için kullanılıyordu. Yol kenarına bırakılan PTT'ye alt telefon direkleri de bir anda ateşe verildi. Ülkücü gençlik eğlensin, ısınsın diye olacak polis bu yağmaya hiç ses çıkarmıyordu. Ateşler çevresinde daireler oluştu ve büyük "şölen" başladı. Şölen programı faşist kültür dağarcığının dehşetli zenginliğini ortaya çıkarıyordu. Bu dağarcık özetle ve bütünüyle bıkmadan tekrarlanan "oy farfara farfara" ve "başbuğ Türkeş" çığlıkları idi. Bunlara birde ortalığa fırlayıp, çadır tiyatrolarının çaptan düşmüş dansözlerini kıskandırırcasına gerdan kırıp şıkır şıkır göbek atan "bozkurtçuklar"da eklenince manzara daha da görkemli oluyordu... Yok hayır, ülkücügençliğin hakkını yememek gerekli... Dağarcığın hepsi bu değildi. Türkeş ve "oy farfara"ya, "Genç Osman", "Üsküdar'a Giderken" ve "Yaylalar, Yaylalar" da çeşni katıyorlardı. "Şölen"in umumi manzarası ise "Oy Farfara Farfara", "Başbuğ Türkeş", "Ne de Yaraşır" nidalarına allah çekenler ateş üstündenhoplayanlarda katılınca tamam oluyordu. Böylece bir bakıma "İslam Zafercileri" ile Şamancı faşistlerin herbiri de tatmin edilmiş oluyordu adeta.Bütün bu şamatada oy farfara temposuna en iyi uyan, en başarılı kişi de MHP milletvekili Turan Koçal idi. Ülkücüler de onun bu hakkını teslim etmekte gecikmediler; "Bozkurt Turan" diye tempo tutarak.

Olay yerinde bulunan polisler de kendilerine sunulan bu programdan anlaşılan fazlaca hoşnut kalmış olacaklar ki "boşaltılan" yurt binalarına pankart asmak için tırmanan faşistlere yurdun ışıldaklarını yakarak yardımcı oluyorlardı. Endişeleri herhalde tosuncukların karanlıkta düşüp biryerlerini kırmalarıydı.

Ankara Site Öğrenci Yurdu iki ayda ikinci kere işte böyle boşaltıldı. Ama ne var ki "öğrenciler" bala polisin gözleri önünde yurda istedikleri gibi girip çıkabiliyorlar. Yurdu ülkücü karargahı haline getiren yöneticiler hala yerlerinde duruyor. Poliste bütün bu olanlara bakmakla yetiniyor. Bütün bunlara birde MHP'lilerin semtte boşalan evleri, ya değerinin üstünde para teklif ederek, ya da tehditle kiralamaya başladıkları eklenirse, yurdun yeniden açılış tarihi olan Kasım ayında değişen birşey olmayacağını kestirmek şimdiden zor değil. "Tarafsız" karar alınca "kurunun yanında yaş da yanabilir" diyen CHP yöneticileri Site yurdu örneğine iyi baksınlar da kararlarının muhasebesini bir kez daha yapsınlar.

Ş....
Uzgörenler sok. Cebeci
ANKARA

YENİ ÖĞRENİM DÖNE

HALİM BULUTOĞLU

Birçok üniversite ve yüksek okulda yeni öğretim yılı Ekim ayı içinde başlıyor. Gerçekte, yeni öğretim yılı başlıyor, demek gerçeği tam anlamıyla yansıtmıyor. Çünkü birçok okul geçen öğretim yılında çeşitli nedenlerle aksamış olan dersleri tamamlamak üzere açılıyor.

Üniversite ve yüksek okullarda, son yıllarda düzenli ve sürekli eğitimden söz etmek olanaksızlaştı. Düzenlenen öğretim takvimlerinin eksiksiz ve tamı tamına uygulandığı okulların sayısı yok denecek kadar azaldı. Artık sorun, düzenlenen öğrenim yılı takvimlerinin tamı tamına uygulanması olmaktan çıktı, sömestr ve sene kaybının önlenmesi için ne yapılması gerektiği sorunu haline geldi. Faşist saldırıların hedefi haline gelmiş okullarda bu sorun daha da belirgin bir biçimde gözleniyor. Sene kaybının önlenmesi birçok okulun yönetimince eğitimin düzeyi ve yeterliliğini sağlamaktan daha önemli bir sorun olarak ele alınmaya başladı. Bunun için de sömestr süreleri kısaltılmış, hızlandırılmış eğitim uygulaması gerçekleştirilmeye başlandı. Öğrenim programına alınması planlanan konuların çoğunun bu uygulama sonucunda atlanması ve üstünkörü geçilmesi olağan hale geldi. Bu, gelişkinlik düzeyleri ne olursa olsun çoğu okulda, okul yönetimlerinin ortaklaşa benimsedikleri bir "çözüm" olarak saptandı. Hatta uzun süre kapalı kalmış okullarda bu uygulamalar öğrencilerin ders görmeksizin sınavlara alınmasına kadar vardı. Sonuçta ise öğrenciler arasında başarısızlık oranı giderek artmaya başladı.

EĞİTİM SORUNU GÜNDELİK ÇÖZÜMLERLE GEÇİŞTİRİLEMEZ

"Başarılı" öğrencilerin eğitiminin yeterliliği ise tartışma götürür durumdadır. Eğitim kurumlarının içinde bulunduğu bu durumu yalnızca meydana gelen olaylarla ve faşist saldırılarla açıklamak mümkün değildir. Böyle olsaydı, büyük bir olasılıkla çözüm için atılması gerekli adımlar daha belirgin ve basit olacaktı. Sorunu soyut bir "eğitimin düzene bağlılığı" kavramıyla da açıklamak yeterli olmayacaktır. Bu durumda ülkenin verili somut şartları gereği sorunu bugünden ve derinlemesine ele almaya belki gerek kalmayacaktı. Bugün öğrenim kurumlarında en güncel sorun eğitimde ve eğittim birimlerinde problemlerin, bugünden yarına gündelik çözüm bulunmaya çalışılan bir anlayışla ele alınmasıdır. Bu anlayış ise, farklı düşüncelerle de olsa, hem hükümet yetkililerince, hem öğretim üyelerince, hem de öğrencilerce büyük ölçüde benimsenmektedir.

Diğer bir deyişle tüm sorunlar, örneğin nasıl yapılsa da sene kayıpları telafi edilse, gibi bir soruna indirgenmektedir. Hükümet yetkililerince yapılan hemen tüm açıklamalarda öğrencilerin sene kayıplarının asgariye indirilmesi için düşünülen önlemlerden söz ediliyor. Kayıpların önlenmesi için tüm önlemlerin alınacağından ve öğretim kurumları yöneticilerine bu konuda her türlü yardıma hazır olunduğundan dem vuruluyor.

Bunlar gerçekten, öğrencilerin mağdur olmalarını önlemek için mi düşünülmektedir? Bu soruya olumlu yanıt vermek mümkün değildir. Çünkü bugünkü hükümeti asıl düşündüren, üniversite öğrencilerinin sene kaybı değil, üniversite kapılarında var olan yığılmanın yarattığı toplumsal huzursuzluktur. Üniversite ve yüksek okullarda öğrenim yılının uzaması, bu öğretim kurumlarına girmeye hak kazanmış olanların uzun süre beklemelerine neden olacaktır. Hem sene kayıplarının önlenmesi hem de üniversite sınavlarını kazanmış olanların gecikmeksizin öğretime başlamalarının sağlanması, eğitimin niteliğinin ikinci plana itildiği önlemlerin alınmasına yol açmaktadır.

Bu önlemler ise Türkiye'deki toplumsal düzenin özüne ters düşmemektedir. Türkiye burjuvazisi için ülkemizde sürdürülen eğitimin geri düzeyi pek önem taşımamaktadır. Emperyalizme bağımlı geri Türkiye kapitalizminin yaratıcı ve gelişkin beyinlere uzun boylu gereksinimi, daha doğrusu böylesi beyinleri rasyonel bir biçimde istihdam edebilme olanağı yoktur. Hatta bir açıdan, eğitimin geri düzeyi, Türkiye egemen sınıfları için olumlu bazıyanları da içermektedir. Bu, sözü edilen eğitim düzeninin üniversite ve yüksek okul mezunlarının kültür düzeyini düşük tutarak onların düzenin çarklarına daha kolay uyum göstermesine olanak sağlamasından kaynaklanmaktadır.

Türkiye'de eğitimin, son yıllardaki uygulamalarla iyice geri bir konuma gelmiş olan düzeyi, öğrenciler tarafından "düzey önemli değil, yeterki sene kaybolmasın" mantığıyla ele alınmamak durumundadır. Üniversite ve yüksek okullarda düzenli eğitimin sürdürülmesi için mücadele edilmesi zorunludur. Faşist saldırganların, kendi üstünlükleri olmayan okullarda temel olarak eğitimi aksatmak hedefini seçtikleri bir dönemde, düzenli eğitimin gerçekleştirilmesi anti-faşist mücadelede önemli bir görev durumundadır. Bu görev, bir yanıyla faşist güçlere karşı etkili, kitlesel ve aktif bir mücadeleyi gerekli kılarken, diğer yanıyla de her olay sonucu okulların yönetimce kapatılması anlayışına karşı durulmasını da zorunlu kılmaktadır.

SALDIRILAR SONUCUNDA OKULLARIN KAPATILMASI, ANTİ-FAŞİST BİR TEPKİYİ DİLE GETİRMEKTEN UZAKTIR. TERSİNE BU, FAŞİST GÜÇLERİN İŞİNİ KOLAYLAŞTIRMAKTADIR. FAŞİST SALDIRGANLIĞIN ETKİNLİĞİ OLMAYAN OKULLARDA DÜZENLİ EĞİTİMİ GERÇEKLEŞTİRMEK KADAR ETKİLİ, SONUÇ ALICI BİR MÜCADELE BUGÜNÜN ŞARTLARINDA DÜŞÜNÜLEMEZ.

Olaylar sonrasında okulların kapatılması, ilerici kadroların bulunduğu okul yönetimlerince de yer yer benimseniyor. Oysa günümüz şartlarında saldırılar sonucunda okulların kapatılması anti-faşist bir tepkiyi dile getirmekten uzaktır. Tersine bu, faşist güçlerin işini kolaylaştırmaktadır. Faşist saldırganların etkinliği olmayan okullarda düzenli eğitimi gerçekleştirmek kadar etkili, sonuç alıcı bir anti-faşist mücadele bugünün şartlarında düşünülemez. Elbette bu, her ne pahasına olursa olsun her gün eğitimin sürdürülmesi anlamına gelmeyecektir. Somut şartlar kısa süreli aksatmalara yol açacak eylemleri de gerekli kılabilir. Bununla birlikte genel yaklaşım yukarıda belirtilen biçimde olmak zorundadır.

"Yolumuz işçi sınıfının politik hareketinin yoludur" diyen gençleri önümüzdeki öğrenim yılında önemli görevler bekliyor. Yüksek öğrenim kurumlarındagençlik yığınlarının mücadelesini etkisizleştirip amacından saptıran bozguncu akımlara karşı mücadele etmenin yanısıra, eğitimin demokratikleştirilmesi doğrultusundaki mücadele hedeflerinin de saptanması görevi, herşeyden önce bilimsel sosyalist gençlere düşüyor.

BİRİM ÖRGÜTLENMELERİNİN ÖNÜNDEKİ ENGELLER AŞILMALIDIR

Üniversite ve yüksek okullarda birim örgütlenmelerinin önemi tartışılmayacak derecede açıktır. Birim örgütlerinin anti-faşist mücadelede geniş öğrenci kitlelerini harekete geçirici fonksiyonu iyi değerlendirilmelidir. Son yıllarda yaşanan deneylerde bu konuda olumsuz yanlar ağır basmaktadır. Birim örgütler, okul yönetimlerince ciddiye alınacak bir güçü oluşturamamaları bir tarafa, kitleleri harekete geçirici işlevlerini de büyük ölçüde yerine getirememektedirler. Bu durum, birçok okul yönetmeliklerinin okul içinde çalışma yapan ve tüm öğrencilerin doğal üye sayıldıkları öğrenci temsilciliklerinin kurulmasını engelleyen konumunun olduğu kadar, belki de daha çok, bozguncu akımların yarattığı tahribatın sonucudur.

1973 sonrası dönemde birim örgütlerin kurulması ve hızla gelişmesi, öğrenci kitlesi arasında önemli bir anti-faşist potansiyelin varlığının göstergesi durumundaydı. Gerçekten de bu tür örgütlenmelerde başlangıçta belli olumlu adımlar atıldı. Ancak daha sonraki gelişmeler aksi yönde oldu. Birim örgütlerin yönetimleri, giderek belirli grupların, kendilerini kabul ettirme, varlıklarını benimsetme anlayışıyla ele alınmaya başladı. Birim derneklerin çoğunluğu, okullarda belli somut hedefler etrafında doğru mücadele biçimleri geliştirerek öğrencileri harekete geçirme anlayışından uzaklaştılar. Okullarda anti-faşist birliğin sağlanması şöyle dursun, her grubun başına buyruk işler yapmasına, geniş öğrenci kesimlerinin ise mücadeleye ilgisizleşmesine zemin hazırlandı. Birçok okulda dernek yönetimleri dışında çeşitli grupların "eylem komiteleri" kurmaları ve kendi aldıkları kararları bu komiteler yoluyla gerçekleştirmeye çalışmaları olağan bir uygulama haline geldi.

Bugün bu alanda tam bir örgütsüzlük ve başıbozukluk hüküm sürmektedir. Geniş öğrenci kesimlerinin birim örgütlenmelere karşı duyduğu güvensizlik ve bunun yarattığı ilgisizlik, küçük burjuva devrimcilerini, maocu, goşist grupları uzun boylu ilgilendirmemektedir. Eğer kendilerince "önemli" gördükleri işleri kendi dar grupları aracılığıyla gerçekleştirebiliyorlarsa geniş kesimlerin katılımına ne gerek vardır! Saptadıkları işlerin ve mücadele biçimlerinin ise çoğunlukla geniş kesimlerin katılımını gerekli kılmadığı bilinmektedir. "Kadrolar" karar alır, "kitleler" ise bu karara uyar: anlayış budur. "Kararlara uyan" kitlelerin duyarsızlığı ve ilgisizliği bu gruplarca üzerinde durmayı gerektiren bir sorun değildir. Sonuç olarak üniversite ve yüksek okullarda dernek yönetimlerince yapılanlar günlük ve belli bir perspektifi olmayan, sığ ve biçimsel eylemlerden öteye geçmemektedir.

Bu durum, okulların faşist tertiplere ve saldırılara karşı savunmasız kalmasına neden olmaktadır. Faşistlerin bu durumdan faydalanarak çeşitli okullarda etkinlik kurmaları, yaşanan örnekler olarak bilinmektedir.

Birim örgütlenmelerinde gözlenen bir başka zaaf da, öğrenci temsilciliklerinin kurulmasının birçok yüksek okul ve üniversitede yasalarca engellenmesidir. Her öğrencinin doğal üye olduğu öğrenci temsilcilikleri geniş kesimlerin mücadeleye katılmasını ve alınan kararlara katılmasını olanaklı kılmaktadır. Öğrenci örgütlenmesine katkısı sayılamayacak kadar fazla olan öğrenci temsilciliklerinin kurulabilmesinin önündeki engellerin kaldırılması için çalışmak önümüzdeki dönemde önemli bir görev olarak durmaktadır. Milli Eğitim Bakanlığı'na bağlı yüksek okullarda yönetmelikle sağla-

Mİ VE GENÇLİK HAREKETİ

nan, ancak bugüne kadar gerçekleştirilemeyen öğrenci temsilciliklerinin işlerliğe kavuşturulması ilk hedef olarak saptanabilir. Diğer yüksek okul ve üniversitelerde ise konuya ilişkin fiili uygulamalar gerçekleştirilebilir. Yasaların ve yönetmeliklerin zorlanması ve giderek aşılması, somut şartların olanaklı kıldığı fiili uygulamalarla mümkün olacaktır. Konuya ilişkin olumlu örnekler yaşanmıştır. Bu görev üniversiteler kanununun ele alındığı şu günlerde daha bir önem kazanmaktadır.

Ne var ki öğrenci temsilciliklerinin işlerliğe kavuşturulması, öğrenci örgütlenmesinde doğru anlayışın hakim kılınmasını kendiliğinden sağlıyamayacaktır. Yaşanılan örnekler öğrenci temsilciliğinin maocu ve goşist gruplar elinde işlevlerinden saptırıldığını, özünün boşaltıldığını göstermektedir. Bu yüzden doğru örgütlenme biçimlerini önermek ve hayata geçirilmesini sağlamak kadar, maocu ve goşist grupların öğrenci yığınları üzerindeki etkinliğini kırmak da önemlidir. İkinci görevin başarılması, birincinin hayata geçirilmesini kolaylaştıracaktır.

EĞİTİMİN DEMOKRATİKLEŞTİRİLMESİNDE HEDEFLER

Eğitimin demokratikleşmesini sağlayacak somut hedeflerin belirlenmesi sorununa bugüne kadar yeterince eğilindiği söylenemez. Eğitimin demokratikleşmesi özellikle öğrenci kesiminde okullarda faşist işgallerin kırılması ve demokratik yönetimin sağlanması olarak ele alındı. Faşist saldırganlığın özellikle MC döneminde azgınlaşması, okullarda silahlı işgal girişimlerinde bulunması, bu anlayışın yaygınlaşmasında etkili oldu.

Faşist saldırganların öğretim kurumları üzerindeki etkinliklerinin kırılması ve tabanlarının daraltılması eğitimin demokratikleştirilmesi mücadelesinin önemli ve ertelenemez bir parçasıdır. Ancak tümü değildir. Üniversiteler yasasında ve çeşitli yüksek okul ve üniversitelerin kendi yasa ve yönetmeliklerinde var olan anti-demokratik hükümlere karşı mücadele bugüne kadar gereğince ele alınmamıştır. Faşist güçlerin çoğunlukla bu anti-demokratik hükümlerden faydalanarak örgütlenmelerini yaygınlaştırdıkları düşünülürse, bu mücadelenin önemi daha iyi kavranacaktır. Bu mücadeleyi ve uygun hedefler saptanmasını zorunlu kılan diğer bir önemli neden de, 1750 sayılı Üniversiteler Yasasının Anayasa Mahkemesince iptali üzerine ortaya çıkan durumdur. Bu duruma ilgisiz kalmak, eğitimin demokratikleşmesi kavramını ciddiye almamak demektir. Öğrenimin temel ögesi durumundaki öğrencilerin yeni yasa hazırlıklarında seyirci durumuna düşmesi kabul edilemez.

Çeşitli öğrenci derneklerinin yönetiminde bulunan bozguncu akımlar demokrasi mücadelesi anlayışları gereği soruna gereken ilgiyi göstermemişlerdir. Bu grupların öğrencilerin somut sorunlarıyla ilgilenme anlayışları, keskin devrimcilik edebiyatı ardında sağ ekonomizmi simgelemektedir. Kitlelerin somut sorunlarıyla ilgilenmek, bu gruplarca kendi grupları için öğrenci kitlelerinin sempatisini kazanmak anlamını taşımaktadır. Bu ise öğrencilerin günlük ve kısa vadeli sorunlarıyla yetinmelerini, kısa süreli tatmin edici işlerle uğraşmalarını getirmektedir. Kesin kurtuluşun devrimle olacağı edebiyatı arkasında, göze hoş gözüken, fakat somut hiç bir kazanım sağlamayan işlerle uğraşılması, öğrencilerin somut sorunlarıyla ilgilenmek gibi gösterilmeye çalışılmaktadır.

Somut sorunların çözümünü kısa vadede teksir dağıtmakla sınırlayan, uzun vadede ise "devrimle" özdeşleştiren bozguncu akımların ilgi alanlarına, üniversiteler yasasının anti-demokratik hükümlerden arındırılması, anti-demokratik yönetmeliklerin değiştirilmesi için mücadele etmek girmiyor. Bu konuda yaptıkları tek şey her şey olup bittikten sonra işin yaygarasını yapmaktır. Sapkın akımların eğitimin demokratikleşmesi mücadelesinde keskin laflar ardına saklanan sağ yaklaşımı gözler önüne serilmeli, bu alanda etkin mücadeleye girilmelidir.

Bilimsel sosyalist gençler, eğitimin demokratikleştirilmesi yolunda ve saptanan hedefler doğrultusunda varolan eksiklikleri süratle doldurmak görevi ile yükümlüdürler. Bütün üniversite ve yüksek okullar için geçerli olacak tek bir çerçeve yasa ve her okulun somut şartlarında belirlenen yönetmeliklerin uygulamaya sokulması için mücadele ön plana çıkarılmalıdır. Öğrencilerin okul yönetimlerine katılmaları, idari ve akademik özerkliğin sağlanması gibi birçok demokratik hükümlerin bu yasada yer almasına çalışılmalıdır. Önerilerin geliştirilmesi ve bu önerilere uygun mücadele yöntemlerinin saptanması doğrultusunda öğretim üyelerinin örgütleriyle yakın ilişkiler içine girilmelidir.

ÜNİVERSİTELER YASASINDA VE ÇEŞİTLİ YÜKSEK OKUL VE ÜNİVERSİTELERİN KENDİ YASA VE YÖNETMELİKLERİNDE VAR OLAN ANTİ-DEMOKRATİK HÜKÜMLERE KARŞI MÜCADELE BUGÜNE KADAR GEREĞİNCE ELE ALINMAMIŞTIR. FAŞİST GÜÇLERİN ÇOĞUNLUKLA BU ANTİ-DEMOKRATİK HÜKÜMLERDEN FAYDALANARAK ÖRGÜTLENMELERİNİ YAYGINLAŞTIRDIKLARI DÜŞÜNÜLÜRSE, BU MÜCADELENİN ÖNEMİ DAHA İYİ KAVRANACAKTIR. BU MÜCADELEYİ VE UYGUN HEDEFLER SAPTANMASINI ZORUNLU KILAN DİĞER BİR ÖNEMLİ NEDEN DE, 1750 SAYILI ÜNİVERSİTELER YASASININ ANAYASA MAHKEMESİNCE İPTALİ ÜZERİNE ORTAYA ÇIKAN DURUMDUR. BU DURUMA İLGİSİZ KALMAK, EĞİTİMİN DEMOKRATİKLEŞMESİ KAVRAMINI CİDDİYE ALMAMAK DEMEKTİR.

BİLİMSEL SOSYALİST GENÇLER, EĞİTİMİN DEMOKRATİKLEŞTİRİLMESİ YOLUNDA VE SAPTANAN HEDEFLER DOĞRULTUSUNDA VAROLAN EKSİKLİKLERİ SÜRATLE DOLDURMAK GÖREVİ İLE YÜKÜMLÜDÜRLER. BÜTÜN ÜNİVERSİTE VE YÜKSEK OKULLAR İÇİN GEÇERLİ OLACAK TEK BİR ÇERÇEVE YASA VE HER OKULUN SOMUT ŞARTLARINDA BELİRLENEN YÖNETMELİKLERİN UYGULAMAYA SOKULMASI İÇİN MÜCADELE ÖN PLANA ÇIKARILMALIDIR. ÖĞRENCİLERİN OKUL YÖNETİMİNE KATILMALARI, İDARİ VE AKADEMİK ÖZERKLİĞİN SAĞLANMASI GİBİ BİRÇOK DEMOKRATİK HÜKÜMLERİN BU YASADA YER ALMASINA ÇALIŞILMALIDIR. ÖNERİLERİN GELİŞTİRİLMESİ VE BU ÖNERİLERE UYGUN MÜCADELE YÖNTEMLERİNİN SAPTANMASI DOĞRULTUSUNDA ÖĞRETİM ÜYELERİNİN ÖRGÜTLERİYLE YAKIN İLİŞKİLER İÇİNE GİRİLMELİDİR.

SAPTANAN HEDEFLERE VARMAK İÇİN GÜÇLÜ BİR ÖRGÜTLENME ZORUNLUDUR

İşçi sınıfının politik hareketinin çizdiği doğrultuda yürümenin, sorunların ve çözümlerinin doğru olarak saptanmasına yardımcı olduğu açıktır. Ancak saptanan hedeflerin ve çözümlerin doğruluğu sorunun yalnızca bir bölümünü oluşturmaktadır. Bu hedeflere varmak güçlü ve atak bir gençlik örgütlenmesiyle mümkündür. Bilimsel sosyalist gençlik örgütlenmesinin onu sapkın akımlardan ayırdedici yanı, politik çizgisinin doğruluğu ve şaşmazlığıdır. Ama bu ayırdedici yan geniş gençlik kesimlerini etkilemesinde ve sapkın akımların etkisinden kurtarılmasında yeterli değildir. Pratikte atak, canlı ve öncü olmayan bir gençlik örgütlenmesi yalnızca hedefleri çizmekle vakit geçiriyorsa, gençliği örgütlemek adına gevezelik ediyor demektir. Mücadeleyi yönlendirmek, yanlışları anında görüp müdahale etmek, ancak mücadelenin içinde olmakla mümkündür.

Elbette bu her eylemin peşinden sürüklenmek anlayışıyla karıştırılmamalıdır. Atak olmak, cesur olmak, maceracılıkla özdeş değildir. Bireysel mücadele anlayışlarına, maceracılığa karşı uzlaşmaz bir konum tutturmak, vazgeçilmeyecek bir görevdir. Bu görev ideolojik mücadele ile birlikte örgütsel mücadeleyi de gerekli kılmaktadır. Deneyeksikliği, gerekli müdahalelerin yapılmasında gecikmeleri ve yanlışlıkları ortaya çıkarabilir. Ama en iyi doğrunun pratikte öğrenilebileceği unutulmamalıdır. Önümüzdeki dönem bilimsel sosyalist gençler için önemli bir sınav dönemi olacaktır.

Bu sınav:

Faşist işgallerin kırılmasında, faşist örgütlerin etkinliğinin sınırlandırılmasında en ön saflarda mücadele ederek;

Maoculuğun, goşizmin, sağ revizyonizmin ve reformizmin gençlik içinde var olan etkinliklerinin kırılması için yoğun bir ideolojik ve örgütsel mücadele anlayışını benimseyerek;

Geniş gençlik kesimlerinin somut sorunlarına faydacı anlayıştan uzak gerçekçi çözümler önererek ve geniş kitleleri seferber ederek;

Fedakar, aktif, disiplinli ve bilinçli bir mücadele anlayışı rehber edinilerek başarıyla verilecektir.

VERGİ YASASI VE TÜSİAD

GÜNTAÇ ÖZLER

Yeni vergi tasarıları ile ilgili olarak toplumun çeşitli kesimlerinin tepkileri, yasanın meclislerden geçme olasılığının arttığı bu günlerde yeniden önem kazanmıştır. Anlaşılır nedenlerden ötürü de, emekçi kesim ile iş çevrelerinin tepkileri dikkatle ele alınmalıdır. Bu yazıda TÜSİAD'ın Vergi Önerileri Üzerindeki düşüncelerine değineceğiz. Böylece amacımızın vergi tasarılarının bir eleştirisi olmadığını da söyleyelim. Türkiye ekonomisinin içinde bulunduğu ağır bunalımın, marjinal önlemler geçiştirilmeyeceği yeterince açıktır.

Önce Vergi Tasarısı'nın içeriğine kısaca bakmakta yarar var. Tasarının iki önemli amacı vardır. İlki ve siyasal iktidar tarafından önemli olanı, dar ve değişmez gelir grubunda yoğunlaşan vergi yükünü hafifletmektir. Bu amaca yönelik olarak Gelir Vergisi yasasındaki değişiklikler ağırlığı taşıyacaktır. Öneri dar ve orta gelir gruplarına uygulanan vergi oranlarını azaltıp, yüksek gelirdilimlerindeki arttırmak suretiyle gelir dağılımında belli bir iyileştirme amaçlamaktadır. Bilindiği gibi enflasyonun bu gelir grupları üzrindeki yaptırıcı etkisi büyük olmuştur. Bu gerekçe, TÜSİAD raporunda da baklı bulunmuştur. İkinci amaç, yerel yönetim birimlerinin gelirlerinin arttırılması ve bu gelirlere yeterlik kazandırılmasıdır. TÜSİAD raporunda şöyle diyor:

"Belirtilmesi gereklidir ki, ber iki amaç da haklıdır. Gerek yerel yönetim birimlerinin mali yönden kendine yeterlik noktasına getirilmesi gerekse vergi yükünün adil dağılımı, geç kalınmış girişimler olarak tanımlanabilir."

TÜSİAD'IN GERÇEKÇİLİĞİ Mİ? GERÇEKLERİN DAYATMASI MI?

Sermaye kesimi temsilcileri nin, yeni önerilerin amaçlarıyla uyuşmaları fazlaca ferahlık vermeyecektir. Çünkü bu tasarının istenen sonuçları doğurup doğurmayacağı konusunda TÜSİAD'ın görüşü olumsuzdur. Bu yargıya çok farklı nedenlerden ötürü biz de katılıyoruz. TÜSİAD raporunda şöyle bir yöntem göze çarpıyor. İlk olarak Maliye Bakanlığı'nın gelir tahminleri doğru varsayılarak, ulaşılmak istenen ekonomik ve sosyal amaçların yerine getirilmesinin imkânsızlığı gösterilmek istenmiş, daha sonra ise gelir tahminlerinin iyimser olduğu ve gelirlerin umulandan bir hayli daha az olacağı tartışılmıştır. Yani, ilk aşamada Tasarı, kategorik olarak eleştirilmiş daha sonra ise tahminlerininin gerçekçi olmayışı nedeniyle pratikte de uygulanabilir olmadığı gösterilmeğe çalışılmıştır.

Kaynakların kullanımı açısından, gerek gelir gerekse Kurumlar ve Harcamalar Vergiler ile sağlanan gelirlerin dar ve orta gelirlere aktarılması, bu kaynakların tüketime gitme olasılığının büyümesi dolayısıyla planlı büyümenin tasarruflar açısından önemli olan kaynakları baltalamak yoluyla engelleneceği ileri sürülmüştür. Kurumlar vergisi yoluyla, dağıtılabilir kârların da artan oranlarda vergilenmesi, kurum tasarruflarının da eski artış oranlarını sağlayamayarak azalması sonucunu doğuracaktır. Gelir dilimleri arasında yüksek gelirlerden düşük gelirlere kaynak aktarımının kişisel tasarrufları, Kurumlar Vergisi'ndeki artışların ise kurum tasarruflarını olumsuz biçimde etkileyeceği belirtilmiştir.

Bu noktada, tüketim eğiliminideki artmanın kurumsal kazançları ne yönde etkileyeceği de hesaba katılmak gerekir. Tüketim eğiliminin artışı, ek kapasite yaratılarak veya eksik kapasite çalıştırılarak yeni yatırım gereksinmelerini doğurabilir. Enflasyonun, dar gelirliler açısından törpüleyici etkilerine karşılık, işletmeler açısından aşırı kazançlara yol açtığı unutulmamalıdır. TÜSİAD raporunda dikkate değer bir nokta da, Vergi tasarıları'nın bir stabilizasyon aracı olarak tamamen ihmal edilmiş olmasıdır.

Tüketim eğilimi yüksek olan gruplara kaynak aktarıldığına göre, içinde bulunduğumuz konjonktürde vergi önerileri yeni gelir kaynağı yaratır nitelikte de olmadığından, Tasarı'nın enflasyona karşı bir önlem olarak düşünülmüş olduğu söylenemez. Tam tersine, enflasyonu körükleyici etkiler bile gözlemlenebilir. Bu konuda TÜSİAD raporu hiç bir yorum yapmıyor.

TÜSİAD'DAN ALIN HABERİ

Gerçekten de yaratılan ek kaynakların yerel yönetimlere ve dar gelirlilere aktarılması amacın mali olanak yaratma olmadığını açıkça ortaya koymaktadır. Üstelik Maliye Bakanlığı'nın gelir tahminlerinin iyimser olduğu yolunda ki sav kabul edilirse, yeni tasarıların mali katkısı ihmal edilebilir bir düzeyde olacaktır.

TÜSİAD'ın tasarıda önemli bulduğu değişiklik Kurumlar Vergisi ile ilgili olanıdır. Kurumlar Vergisi oranının %25'ten %30 a yükselmesi öngörülmektedir. Ayrıca dağıtılabilir kazançlar üzerindeki atopaj oranı da %20 den isme yazılı senetlerde %30 a taşıyana yazılı olanlarda ise %40 a çıkarılmaktadır. Bu yeni düzenlemenin kurum kazançlarını %10,1 oranında fazla vergileyeceği hesaplanarak, bu fonların tüketime kayacağı raporda önemle vurgulanmıştır.

Daha eşitçi bir gelir dağılımının da mümkün olamayacağı diğer önemli bir eleştiri olarak raporda yer almış bulunuyor. Kendilerine kaynak aktarılan grupların, artan harcama vergileriyle yükleneceğini ve tüm tasarılar ele alındığında sonuçların "sosyal adalet" açısından hiç te ümid edildiği gibi olmayacağı söylenmektedir. Vergi adaleti konusunda rapor, şu üç noktanın tasarıda gerekli ilgiyi görmediğini belirtmektedir:

a) Büyük bir kesim (tarım ve ticaret) vergi kapsamı dışında kalmaktadır.

b) Büyük bir kesim vergi kaçırmaktadır.

c) Vergi yasaları gelir dilimleri arasında adaletli bir yük dağılımı yapmamaktadır.

TÜSİAD'IN HEDEFİ: BÜYÜK SERMAYENİN KESİN EGEMENLİĞİ

Bütün bunlar, bizce şu anlama geliyor. TÜSİAD, mevcut yapının, devletin asgari sorumlulukları karşılamakta gerekli kaynağı sağlayamadığını kabul etmekte "sosyal adaletin gerçekleşmesi ni" ve yerel yönetim birimlerinin parasalolarak etkinlik kazanmasını haklı bulmaktadır. Öneriler de karşı çıkılan en önemli nokta Kurumlar Vergisinde öngörülen değişikliklerle büyük sermayelerin yükünün artırılmasıdır. İstenenler arasında bir çelişki olduğunu sanmıyoruz. Daha "adil ve etkin" bir vergi sistemi istenmekte, ancak ek kaynakların diğer kesimlerden sağlanması istenmektedir. Yukarıdaki üç nokta bunu söylüyor. TÜSİAD, tarım ve ticaretin kapsama alınması ve kapsamın genişletilmesinden yanadır; vergi kaçakçılığına karşı etkin önlemleri onaylamaktadır. Bu anlamda büyük sermaye çevrelerinin "düzenli bir kapitalizmden" yana oldukları söylemek yanlış olmayacaktır.

Kurumlar Vergisinin, kurum tasarruflarını olumsuz yönde etkilemesinin büyümeyi ve planlı gelişmeyi engelleyebileceğini söyleyen TÜSİAD, genel olarak tasarıların iş çevreleri için ciddi bir üzüntü kaynağı olduğu kanısında değildir. Raporda, amaçlanan hedeflerin gerçekleşmeyeceği yolundaki kaygılar belirtilmiştir. Verginin kapsamı genişletilip, kaçakçılığın önüne geçilmesi sağlanır ve kurum tasarruflarının yükü hafifletilirse, TÜSİAD'ın bir vergi reformundan yana olduğu söylenebilir. Nitekim büyük burjuva partilerinin beraberce tasarıyı kanunlaştırmaya karar vermiş olmaları bu yargıyı doğrular niteliktedir.

BÜYÜK SERMAYENİN TERCİHLERİ EMEKÇİLERE UMUT OLAMAZ

Çeşitli vesilelerle ekonomik görüşlerine değindiğimiz TÜSİAD'ın, iş çevrelerinin diğer kesimlerine göre hayli farklı bir noktada olduğunu gözden kaçırmamak gerek. Bu ılımlı tutum vergi tasarıları üzerindeki raporda da gözlemleniyor. Büyük sermayeninin sözcülüğünü yüklenmiş olan TÜSİAD kapitalizmin sürebilme koşulunun, "düzenli bir kapitalizm"de dolayısıyla sosyal demokraside yattığı düşüncesinde gibi gözükmektedir.

Son fakat önemli bir nokta da şu: Büyük sermayenin tercihleri uygulanabilir olsa bile, emekçilerin yeni vergi düzenlemelerinden ümit edebileceği fazlaca birşey bulunmayacaktır.

Lobicilik Türkiye'ye de girdi

POLİTİKACI TAVLAMA SANATI

A. SİNAN KORKUT

Günlük gazete sütunlarından geçerek dilimize yavaş yavaş yerleşmeye başlayan bir sözcük var: Lobi. En çok Amerikan Kongresi ile ilgili haberlerde kullanılıyor. Ambargo sorununun tartışıldığı günlerde Amerika'daki Rum lobisinin etkileri konusunda çok şeyler yazıldı. Sözlüğe bakarsanız çeşitli anlamları arasında lobi sözcüğünün aynı zamanda "yasama süreclnl etkileyerek kendi çıkarları doğrultusunda yasa avantajları sağlamaya çalışan insanlar topluluğu" diye tanımlandığını görürsünüz. Devlet tekelci kapitalizminin egemen olduğu ülkelerde ve özellikle ABD'de son derece yaygın ve etkin olan lobicilik, kapitalizmin kokuşmuşluğunun canlı bir kanıtı olarak hızla az gelişmiş kapitalist ülkelere ve bu arada Türkiye'ye de yayılıyor. Yakın gelecekte bunu somut bir biçimde gönne olanağı çıkacak.

Büyük tekellerin çıkarlarını etkileyen yasal düzenlemelerin bu tekellerin istekleri doğrultusunda yapılmasını, tekeller arasındaki rekabetin belirli bir tekelin veya tekeller grubunun lehine çözümlenmesini amaçlayan lobi çalışmaları artık eskiden olduğu gibi kişisel ilişkiler düzeyinde yürütülmiyor. Kurumsallaşmış bir biçimde, bu tür işler yapmak üzere özel olarak kurulmuş şirketler aracılığıyla yapılıyor. ABD'den bir örnek vermek gerekirse bugünkü lobicilik sanatını şöyle özetliyebiliriz: Herhangi bir bölgedeki asgari ücret düzeyini yükseltmek için Kongre'ye bir yasa taslağı sunulduğunu varsayalım. Daha yüksek ücret daha az kâr anlamına geldiği için doğal olarak işverenler bu tasarının yasalaşmasını istemezler. Eğer bunu başaramayacaklarını billyorlarsa o zaman hiç olmazsa önerilen artışın çok az olmasını sağlamaya çalışacaklardır. Bunun için başvuracakları lobicilik şirketinin yapacağı başlıca iki iş vardır. Birincisi, tasarının komisyon aşamasında kuşa çevrilmesini sağlamak, ikincisi ise kuşa çevrilmiş tasarının Senato ve Temsilciler Meclisindeki oylamaları sırasında reddedilmesini veya iyice tanınmaz duruma getirilmesini sağlamak.

Lobi işiyle uğraşan şirketin adamları genellikle eskiden yüksek düzey bürokraside veya Kongre'de görev almış kişilerdir. Bu yüzden gerek devlet dalreleri ve gerekse Kongre üyeleri ile yakın ilişki kurmakta hiç bir güçlükle karşılaşmazlar. Tasarıyı ilk görüşecek olan komisyonu oluşturan üyelerin ikna edilmeleri zor değildir. Komisyon çalışmaları sırasında bilgilerine başvurulacak "bilgili" kişilerin özellikle iş çevrelerinden olmasına dikkat edilir ve komisyon üyeleri yeterli miktarda maddi olanaklara kavuşturulursa amaca kolaylıkla ulaşılabilir. Daha zor olanı, tasarının Kongre'deki oylanması sırasında reddedilmesini veya iyice değiştirilmesini sağlamaktır.

Lobicilerin bu aşamada yapmaları gereken iş Kongre üyelerini tasarının reddedilmesini sağlayacak doğrultuda "bilimsel" verilere donatmaktır. Unutulmaması gereken nokta, tasarıya red oyu vermesi istenen üyenin seçim çevresinde karşılaşabileceği tepkiyi savuşturabilmesidir. Kongre üyelerinin seçim kampanyalarında iş çevrelerinin yakın maddi desteğini gördükleri bilinen bir gerçektir. Bu yüzden Kongre üyesinin bu iş çevrelerinin istekleri doğrultusunda oy kullanmalarını beklemek doğaldır. Ne var ki Kongre üyesi gelecek seçim kampanyasında kendisine oy vermesi beklenen seçmenleri de gücendirmemek zorundadır. İşte, lobi şirketinin sağlayacağı "bilimsel" veriler Kongre üyesine bu olanağı verecek ve üye seçmenlerinin karşısına göğsünü gere gere çıkabilecektir. Özel olarak seçtiğim bu örnekte, lobi şirketinin sunduğu veriler asgari ücretin yükseltilmesi durumunda o bölgede istihdamın azalacağı noktasını işleyecek biçimde düzenlenecektir. Asgari ücret yükseltilince şirketlerin işgücüne karşı olan taleplerinin azalacağı ve dolayısıyla da toptan işten çıkarmaların başlayacağı tehditi ileri sürülecektir. Bu denli "bilimsel" bir gerçek karşısında Kongre üyesi doğal olarak tasarıya red oyu verecek ve seçmenlerinin karşısına çıktığı zaman da "işten atılmayan bir kaç kişinin elde edeceği ücret artışını reddederek çok daha yüksek sayıda işçinin çıkarlarını koruduğunu" söyleyebilecektir.

Lobicilik yukarda örneği verilen basit yöresel konuları da kapsamak üzere son derece daha geniş ve önemli sorunlara uzanmaktadır. Vergi yasaları, enerji sorunları, çevre kirlenmesi, tekelleşme ve holdingler gibi konularda uzmanlaşmış yüzlerce şirket vardır. Bu konularda herhangi bir yasa tasarısı Kongre gündemine girdiği an bu şirketler harekete geçirilmekte ve yasal sürecin etkilenmesine çalışılmaktadır. İlginç olan şey, tasarının istediği biçimde Kongre'den geçmesini arzulayan tekelin ortada hiç görülmemesi ve bütün pisliğin lobici şirket tarafından temizlenmesidir.

Yurdumuzda da bu türlü bir ilişkiler ağının kurulmakta olduğuna dair bazı ipuçları su yüzüne çıkmaya başladı. Meclislerin yeni yasama döneminde belirginleşmesi beklenen somut olgular Türkiye tekelci sermayesinin bu doğrultuda ne kadar ileri gitmeye cesaret edebileceğinin kanıtı olacak.

TÜRKİYE "İFLASIN EŞİĞİNDEN" KURTULAMAZ

YUSUF DOĞAN

Türkiye'de, kamu kuruluşlarının iç para gereksinimleri giderek artarken, ekonominin dış para gereksiniminin karşılanması yolunda "olumlu" haberler izlenmektedir. Bu "olumlu" haberler, ödemesi gecikmiş dış borçların ertelenmesi ya da yeni kredi olanakları bulunmasını kapsıyor. Ancak, her borç ertelemesi ve yeni kredi kullanımı, Ecevit Hükümeti'nin "kemerleri sıkma" politikasına bir halka daha ekliyor.

"Kemerleri sıkma" politikasına eklenen halkalar, özellikle kamu kuruluşlarının finansman gereksinimlerinin karşılanmasında "kıskanç" davranılmasında yoğunlaşıyor. Bu konu, Uluslararası Para Fonu'nun Türkiye için öngördüğü ünlü "stand-by" düzenlemesinde de vurgulanmış bulunuyor.

Günlük basında, sık sık konu edilen "stand-by" düzenlemesi, gerçekte Türkiye'nin ekonomik alanda neler yapıp, neler yapamayacağını belirliyor. Şöyle:

* Merkez Bankası'nın net iç varlıklar ile kamu kesimine yönelik kredileri, üçer aylık dönemlere göre, belirli sınırları aşamayacaktır.

* Türkiye, "stand-by" düzenlemesinin birinci yılını kapsayan Mayıs 1978-Nisan 1979 döneminde, beş yıldan daha kısa süreli olarakyapacağı yeni borçlanmalarda 750 milyon doları, 5-10 yıl süreli olarak yapacağı yeni borçlanmalarda ise 1 milyar 500 milyon doları aşamayacaktır.

* Türkiye, "kemer sıkma" politikasına bağlı olarak likidite gereksinimlerini azaltmamayı üstlenmiştir.

* Dış ödemelerde ve transferlerde gecikmeye neden olunmayacaktır.

* Türkiye, dış ödeme güçlüklerinin aşılması amacıyla, katlı kur uygulaması, ödeme ya da transfer kısıtlamaları, ithalat kısıtlamaları ya da Fon üyesi ülkeler ile ikili ödeme anlaşmaları yapılması gibi önlemlere başvuramayacaktır.

"Stand-by" düzenlemesi Türkiye'nin elini kolunu bağlamıştır. Ecevit Hükümeti'nin ekonomiyi yönlendirmek için hareket serbestisi kısıtlıdır. Uygulamada karşılaşılan her güçlük, yeni bir kısıtlama daha getirmekte, "taze para" denilen yeni kredi olanaklarının kapısı ancak bu koşulla açılmaktadır. Yeni krediler ise, Türkiye'yi dış borç batağında daha da derine itmektedir.

TÜRKİYE, KREDİ ALMAYA DEVAM ETTİĞİ ULUSLARARASI PARA FONU'NA KARŞI, EN AĞIR BORÇ YÜKÜ ALTINDA OLAN ÜLKELER ARASINDA İLK SIRADA BULUNUYOR. "İFLASIN EĞİŞİNDE" YENİ KREDİLERE MUHTAÇ TÜRKİYE'YE BATI KAPİTALİZMİ DİLEDİĞİNCE HÜKMEDEBİLİYOR

PARA FONU'NA BORÇLAR

Türkiye'nin toplam dış borçlarının 15 milyar doları aştığı biliniyor. Beş yıllık döviz gelirlerinin toplamı ölçüsündeki bu dış borç yükünü kaldırma olanakları bulunmadığından, günler, erteleme çabalarıyla kurtarılmaya çalışılıyor.

Türkiye'nin dış borçları konusunda, dünyada en çok değer verilen gösterge, Uluslararası Para Fonu ile ilişkiler. Türkiye'nin Uluslararası Para Fonu'ndan 1978 yılı içinde sağladığı krediler 164,5 milyon Özel Çekme Hakkı'na (yaklaşık 202 milyon dolar) ulaşmıştır. 1978 yılında kullanılan bu kredilerle birlikte Türkiye'nin Uluslararası Para Fonu'na olan borçları 701,3 milyon Özel Çekme Hakkı'na (yaklaşık 865 milyon dolar) varmıştır.

Uluslararası Para Fonu tarafından aylık olarak yayınlanmakta olan "International Financial Statistics" deki veriler esas alınarak yapılan hesaplamalar, Türkiye'nin Para Fonu'na olan borçlarının 200 milyon Özel Çekme Hakkı tutarındaki kotasının 3,5 katına yükseldiğini ortaya koymaktadır. Buna göre de, Uluslararası Para Fonu üyeleri arasında, Fon'a karşı en ağır borç yükü altında bulunan ülke Türkiye olmaktadır. Türkiye'yi en yakından izleyen ülke, borçları kotasının 3 katı düzeyinde bulunan Filipinler'dir.

Böylesine ağır bir dış borç yükü altında olmasına karşın, Uluslararası Para Fonu Türkiye'ye kredi açmayı sürdürmektedir. "Stand-by" düzenlemesine göre, Nisan 1980'e kadar Para Fonu Türkiye'ye 210 milyon Özel Çekme Hakkı (yaklaşık 265 milyon dolar) tutarında yeni krediler sağlayacaktır. Bu olgu, Batı kapitalizminin bir ülkeyi "iflasın eşiğinde" tutarak, kendisine "tabi" kılmasının tipik örneğini oluşturmaktadır. "İflasın eşiğinde" yeni kredilere muhtaç ülkeye Batı kapitalizmi, dilediği gibi hükmedebilmektedir.

ÜÇÜNCÜ KREDİ DİLİMİ

Uluslararası Para Fonu'nun Türkiye'ye sağlayacağı 210 milyon Özel Çekme Hakkı tutarındaki kredinin 30 milyonluk bölümü, Kasım ayı sonuna doğru gündeme gelecektir. Bu amaçla, Kasım ayı içinde Uluslararası Para Fonu'ndan bir heyet Türkiye'ye gelerek "inceleme" yapacaktır. Türkiye'nin kredi almaya değip-değmediğine hükmedecek olan heyetin, "kemerleri sıkma" politikasının ne ölçüde sadakatle uygulandığını saptama yanında, kemerde yeni bir delik açmaya yönelik önlemler önereceği kuşkusuzdur.

Yukarıda da değinildiği gibi, Uluslararası Para Fonu'nun Türkiye için öngördüğü "stand-by" düzenlemesinde, kamu kesiminin finansman gereksiniminin karşılanmasında "kıskanç" davranılması büyük ağırlık taşıyor. Kamu kesiminin Merkez Bankası kaynağından yapabileceği borçlanmalar sınırlandırılmış bulunuyor. Akaryakıt ve şeker fiyatlarına yapılan zamlar, kamu kesiminin borçlanma gereksinimini azaltmaya yönelik girişimler. Örneğin, akar kıt fiyatlarında yapılan zammın, yıllardan beri açık verdiğinden yakınılan Akaryakıt İstikrar Fonu'nu 8 milyar lira dolayında fazla verir hale getireceği belirtiliyor. Bu fazlanın ise, Türkiye Petrolleri Anonim Ortaklığı'nın zararını kapatmakta kullanılması söz konusu.

Ecevit Hükümeti, kamu kesiminin borçlanma gereksinimini azaltmak amacıyla, zam kararları alırken, siyasal nedenlerle kesenin ağzını da açıyor. Memurlar için gösterge tablosunu değiştirerek, aile yardımını devreye sokarak, yakacak yardımını arttırarak yeni olanaklar yaratmaya çalışıyor. Hazine'nin ise, bırakın bu yeni olanakları, mevcut maaşları karşılayacak gücü yok. Bulunabilen tek çözüm yolu, tekel ürünlerinden taşıma ücretlerine kadar uzanan bir biçimde yeni zamları yürürlüğe koymak.

"STAND-BY"IN İKİNCİ YILI

Bu arada Türkiye, Kasım ayında gündeme gelecek üçüncü kredi dilimini kullandıktan sonra, Uluslararası Para Fonu ile "stand-by" düzenlemesinin ikinci yılının özelliklerini belirlemek üzere masaya oturacak. Para Fonu'nun "stand-by" düzenlemesine esas olan ve Türkiye tarafından Fon yönetimine sunulan "niyet mektubu"na göre, Ocak 1979'da uygulamadaki "kemer sıkma" politikasının sonuçları değerlendirilecek. Sonuçlar, düzenlemenin ikinci yılında alınacak önlemleri de belirleyecek. Bu önlemlerin belirlenmesinde son söz kuşkusuz Uluslararası Para Fonu'nun olacak. Aksi takdirde, Para Fonu'ndan sağlanan krediler kesilse, pek önemli değil. Türkiye'nin Batı kapitalizmi ile olan bütün ilişkileri askıya alınacak.

"Stand-by" düzenlemesinin ikinci yılına ilişkin görüşmelerin en geç 15 Mayıs 1979 tarihine kadar tamamlanması gerekiyor. Biribirini izleyen zamlar ve 1 Mart tarihinde yeni Bütçe yasaları ile yürürlüğe girmesine alışılan devalüasyonlar bu görüşmelerin "olumlu" sonuçlanmasının zorunlu koşulları.

Sabancı'nın can simidi LASSA, Koç'un can simidi bürokratlar

YİĞİT GÜNEL

Geçen haftalarda TV'de zihinlerde soru işareti yaratan bir reklam vardı: "Can simitleri". Bu haftaki yeni spotlarla bu giz kalktı. Şimdi hergün beş-on kez yayınlanan bir spotla "Can simitlerinin Lassa" olduğu TV seyircisinin beyinlerine çakılmak isteniyor...

Lassa: Evet, Sabancı Holding'in dev (!) yatırımı. Sabancı'nın Koç karşısındaki en büyük başarılarındanbiri olan Lassa. Bundan birkaç yıl önce daha fizibilite raporları yapılıp temeli atılırken piyasa kontrolünü de birlikte getiren kuruluş.

Ne olmuştu o günlerde? Yurt içi üretimi, iki yabancı kökenli devin Türkiye ayakları elde tutuyorlardı. Piyasada otomotiv sanayiündeki gelişme nedeniyle önemli bir boşluk vardı. Ve yabancı kökenli iki kuruluş Good-Year ve Uni Royal genişleme (tevsii) isteminde bulunmuşlardı. Bu kapasite artırma isteği o günlerin söylentisiyle Lassa'cıların etkisiyle Sanayi bakanlığının raflarında kalmıştı. Birinde Koç Holding'in etkili payı olan bu yatırım isteklerinin karşılanmaması sadece bu holdingin köşeye sıkıştırılması sonucunu doğurmamış, bunun yanı sıra piyasada büyük bir lastik darlığı doğurmuştu. Yine aynı dönemlerde bir söylenti daha yayıldı ortalığa: "Lassacıların etkisiyle ithal muslukları kısıldı". Gerçekten de bu alanda Sabancı grubunun istekleri tam olarak gerçekleşti.

Tartışmalar sanayi çevrelerinin kulislerinde kalmaktan çıkıp, renkli basına bile sıçradı. Bir büyük renkli gazetede "iki büyük holdingten Sabancı grubu Koç'u köşeye sıkıştırdı" haberi bile şaşırtıcı bir şekilde ilan baskılarına karşı yeralıverdi. Ve daha çok dergilerde yorumlar birbirini izlemeye başladı. "Lastik tekelini eline alan Sabancı Otomotiv sanayiini kontrol etmek istiyor"a kadar vardırıldı bu yorumlarda...

Bugün gerçekten piyasada büyük bir güç olarak Lassa üretime geçti. Sabancının "Can simidi Lassa"lar holdingler mücadeleainde önemli bir araç olarak ortaya çıktı.

Büyük holdingler arasında bu arada bir başka mücadele daha sürüyordu: Dış bankaların temsilciliğinde öncelik almak ve DÇM hesaplarında etkinlik. Sabancı'nın bankası olan Akbank ile Koç eğilimli yöneticilerin ağırlık kazandığı Yapı Kredi arasında bu alanda amansız bir çatışma oldu. Sabancı'nın Yapı Kredi hisselerini ele geçirmek için harekete geçtiği haberi bu bankanın hisse senetlerinde büyük sıçramaya neden oldu.

Sermayenin basın üzerinde ilan yoluyla süren ağır baskısı bilindiğinden bu konular sık sık haber olarak gazetelerde yer alamadı. Ama basında fazla dillenmeyen sessiz mücadele iki başpehlivanın uzayan elensesi gibi karşılıklı sınama şeklinde sürdü gitti. Hatta sürüp gidiyor...

Sürüp gidiyor dediğimize göre, geçmişe bir nokta koyup günümüze gelelim. Ve geçelim yeni gelişmelere.

Bu günlerde hapsetme ve zora düşürmede Koç Holding, yeni bir plan uygulayarak yeni kaleler zaptediyor. Daha önce kalburüstü teknisyenleri devlet işletmelerinden kendi Holding grubuna transfer etmeyi adet edinen Koç, bu yakında çok önemli bazı teknisyenlerini devlet işletmelerine veriyor. İşte bu kişiler için "Koç'un can simiti bürokratlar" deniyor.

Peki ne önemi var bu bürokrat can simitlerinin?

Sabancı başta birçok holding, Türkiye'de bazı büyük devlet kuruluşlarının üretimlerine bağlı olarak, onların üretim planlamalarına uygun olarak kendi firmalarını harekete geçirmekteler. Bir anlamda dev devlet kuruluşlarına birçok holding göbek bağıyla bağlı bulunuyor. Kendileri için hayati önem taşıyan, üretimlerinin temel taşı bazı hammadde ve aramalını bu devlet kuruluşlarından alıyorlar. Doğal olarak bu önemli kuruluşlarda bütün holdingler etkili olma çabasında yarışıyorlar. İşte bugünlerde böyle bir kuruluşun, Petkim'in koltuğuna bir eski Koç Holding koordinatörü oturuverdi. Gündüz Pamuk, Petkim genel müdürlüğü koltuğuna Koç Holding koordinatörlüğü koltuğundan kalkarak geliverdi. Söylentilere göre, Koç, Petkim genel müdürlüğü için hükümete kendi koordinatörünü Maliye Bakanı Müezzinoğlu kanalıyla tavsiye etmişti...

Aynı şekilde Koç Holding'in yakınlarından Rahmi Önen de aynı dönemde Garanti Bankası genel müdürlüğü koltuğundan ayrılıp, Merkez Bankası yönetim kurulundaki görevi kabul ediverdi.

Bu yeni gelişmeler arasında her ne kadar TV seyircisine "Sabancının can simidi Lassa"lar duyurulmaktaysa da, ekonominin zor günlerinde gerçek can simitleri "Vehbi Koç'un can simidi bürokratlardır" Bunun en önemli göstergesi ise "zaman" olacak.

Ve bazı holdinglerin bu yeni gelişmeler nedeniyle basacakları feryatlar bir süre sonra TV'deki "Can simidi Lassa"lar spotundan çok daha fazla duyulacak.

BİRLEŞMİŞ MİLLETLER GENEL KURULU'NUN 33. DÖNEM TOPLANTISI GEÇTİĞİMİZ HAFTA BAŞINDA TOPLANDI. GENEL KURUL'UN BU DÖNEMKİ TOPLANTISININ GÜNDEMİNDE, ORTA DOĞU BUNALIMI, NİKARAGUA'DAKİ GELİŞMELER, IRKÇI GÜNEY AFRİKA REJİMLERİNE KARŞI MÜCADELE, BİR DÜNYA SİLAHSIZLANMA KONFERANSININ TOPLANMASI GİBİ ÇOK ÖNEMLİ KONULAR YER ALIYOR. DÜNYA SOSYALİST SİSTEMİNİN VE ANTİ-EMPERYALİST BAĞIMSIZLIK MÜCADELESİNİN DÜNYA ARENASINDAKİ ETKİSİNİN ARTMASIYLA BARIŞ MÜCADELESİNDE GİTGİDE ARTAN BİR ÖNEM KAZANAN BM GENEL KURUL TOPLANTISININ, BU KONULARDA ÖNEMLİ GİRİŞİMLERDE BULUNMASI BEKLENİYOR.

Birleşmiş Milletler 33. Genel Kurulu

Barış ve silahsızlanmaya doğru

Birleşmiş Milletler Örgütü'nün 33. Genel Kurula geçtiğimiz hafta içinde toplandı.

Birleşmiş Milletler Örgütü uluslararası ilişkilerin düzenlendiği, yönlendirildiği ve gitgide geliştirildiği uluslararası örgütlenmelerin dünya çapında, en üst düzeyde somutlanışıdır. İkinci dünya savaşının bitiminden hemen sonra kurulan bu örgüt, insanlığın başına büyük belalar açan faşizme ve onun neden olduğu savaş ortamına bir tepki olarak ortaya çıktı. Devletler arasındaki uyuşmazlıkları hukuk ilkelerine bağlı kalarak barışçıl yollardan çözmek, uluslararası hak eşitliği ilkeleri üzerinde ilişkilerini geliştirmek, düzenlemek amacıyla kurulan bu örgüt 33 yıllık geçmişinde bu işlevlerini her zaman tam olarak yerine getirememiştir. Emperyalistler ve onlara ekonomik ve politik anlamda bağlı diğer ülkelerin savaşını izleyen soğuk savaş ortamında BM örgütünü kendi amaçları doğrultusunda kullanmak istemeleri bununbaşlıca nedeni oldu. Fakat başta Sovyetler Birliği olmak üzere diğer sosyalist ülkelerin ve giderek gelişen ulusal kurtuluş savaşları sonucu ortaya çıkan ilerici ve antiemperyalist ülkelerin örgüt çalışmalarına aktif olarak katılmalarıyla BM emperyalizm ve onun yandaşlarının at koşturduğubir örgüt olmaktan çıkıp, kuruluş amaçlarına uygun bir biçimde çalışan ve bu amaçları hayata geçirmekte önemli adımlar atabilen bir kuruluş haline geldi. Kısacası, emperyalizmin dünya ölçeğinde etki alanının daralmasına koşut olarak BM uluslararası politika ve ilişkiler düzeyinde emperyalizmin köşeye sıkıştırıldığı, uluslararası gerçek çıkarları doğrultusunda karar almaya zorlandığı bir platform durumuna geldi.

SİLAHSIZLANMA MÜCADELESİNİN ÖN ÇALIŞMALARI

25 Eylül günü çalışmalarına başlayan BM 33. Genel Kurulunda, Orta-Doğu sorunu, Nikaragua'daki gelişmeler, İran olayları gibi güncel konularda görüşülmekle beraber çalışmaların dünya barışı ve silahsızlanma konularında yoğunlaşacağı anlaşılmaktadır. Altmışlı yıllarda Sovyetler Birliği ve diğer sosyalist ülkelerin yoğun çabalarıyla hayata geçirilmeye çalışılan barış içinde birarada yaşama ve yumuşama politikası ve bunun bir parçası olan silahsızlanma çalışmaları bağlantısızların aktif desteğiyle yetmişli yıllarda kurul çalışmalarının odak noktasını oluşturmuş bu alanlarda ileri adımlar atılmıştır. 31. Genel Kuruldan başlayarak bu güne kadar BM Genel Kurul çalışmaları incelendiğinde bu durum açıkça ortaya çıkar.

Çalışmalarının büyük bir bölümünü silahsızlanma üzerine ayıran BM 31. Genel Kurulu, aynı konuyla ilgili olağanüstü bir toplantının yapılmasını kararlaştırmış ve bu yolda tavsiye kararları almıştı. Daha sonra yapılan 32. Genel Kurulda bu tavsiye bağlayıcı karar haline getirilmiş ve 23 Mayıs-28 Haziran tarihleri arasında bu konuları görüşmek üzere bir olağanüstü toplantı çağrısı yapılmıştır.

SOSYALİST SİSTEMİN ÖNERİLERİ

BM Genel Kurulunun olağanüstü toplantısında, barış içinde birarada yaşama ve silahsızlanma politikasının gerçek savunucuları olan Sovyetler Birliği ve diğer sosyalist ülkeler somut önerileri ile çalışmaları yönlendirmişler ve emperyalist ülkelerin tüm engellemelerine rağmen bu konular da önemli adımlar atılmasını sağlamışlardır.

Detant'ın yarattığı olumlu havada kalıcı bir dünya barışının gerçekleşmesi amacıyla yapılan öneriler şu üç başlıkta toplanabilir: 1) Nükleer silahların üretiminin durdurulması, 2) Kitlesel tahribata neden olan silahların yapımının durdurulması ve yasaklanması. 3) Güvenlik Konseyi sürekli üyesi ülkeler silahlı kuvvetlerinin sayısının azaltılması ve klasik silahların sınırlandırılması.

Barış içinde birarada yaşama ve silahsızlanma mücadelesinin, uzun geçmişi, aşmak zorunda kaldığı engeller değerlendirildiğinde, bu önerilerin kısa zamanda gerçekleşmesini beklemek hayalcilik olacaktır. Silah üretiminin vardığı korkunç boyutların neden olduğu halklar arasındaki kuşku ve güvensizlik ortamının dağıtılması, karşılıklı anlayış ve işbirliğinin sağlanması, bugüne kadar gerçekleştirilen anlaşmaların uygulanmasına gerekli ortamın hazırlanması bu çalışmaların başarıya ulaşmasında ilk aşamayı oluşturmaktadır. Bu amaçla da nükleer silahların üretiminin durdurulması, tüm insanlığın geleceğini tehlikeye sokacak olan nükleer bir savaşın önlenmesi sorunlara barışçı yollarla çözüm aramaktan geçmektedir. Bu noktada Sovyetler Birliğinin, Orta-Avrupada silahsızlanmanın gerçekleştirilmesi, bölgede ki silahlı kuvvetlerin sayılarında azaltmaya gidilmesi ve genel planda devletlerin askeri bütçelerinde kademeli olarak indirimler yapılması yolundaki önerileri gerçekçi öneriler olarak karşımıza çıkmaktadır. Bu toplantıda ayrıca, Dünya barış konferansının düzenlenmesi bağlantısız ülkeler de dahil 130'a yakın ülkenin desteğiyle karara bağlanmıştır. Aslında bu konferansla ilgili çalışmalar 1973 yılından itibaren başlamış fakat gerçekleştirilmesi bugüne kadar emperyalist ülkeler tarafından engellenmiştir. Konferansla ilgili olarak oluşturulan komisyonun çalışmaları emperyalist ülkelerin yanısıra onlarla BM'de dirsek teması halinde hareket etmeyi adet haline getiren Çin Halk Cumhuriyeti tarafından da engellenmiştir. Fakat son gelişmelere göre, bu türden bir konferansın toplanmasına başından beri karşı olan Fransa bile bu konferansa katılmayı kabul etmek zorunda kalmıştır. Bu, BM'i gerçek amaçları doğrultusunda çalıştırmaktan yana olanların başarısı olarak değerlendirilmelidir.

BM VE TÜRKİYE'NİN ÇÖZÜMSÜZLÜĞÜ

Önündeki bu sorunlarla çalışmalarına başlayan BM Genel Kurulu Türkiye açısından da özel bir önem taşıyor. Ülke içinde gittikçe artan politik ve ekonomik bunalımı gizleyebilmek amacıyla dışarıdan taze kan bulmak gereksinimi ile önemli daha da artıyor. Birçok çevrede bu Genel Kurul CHP hükümetinin ortaya attığı ve büyük basının övgüler yağdırdığı "yeni ve kişilikli dış politikanın" erdemlerini yeniden ispat edilmesi için bir fırsat olarak değerlendiriliyor. İktidarın "kişilikli dış politika" teranelereriyle Türkiyenin uluslararası düzeyde saygınlığını artırma, ekonomik anlamda borçların ertelenmesi, yeni kredilerin sağlanması noktalarında somutlanan taze kan arayışlarında BM Genel Kurulunu bir platform olarak kullanmak istediği anlaşılıyor.

Aslında Türkiye'yi uluslararası alanda yalnızlığa iten politikasında, demokratikleşme sürecinde ileri adımların atılmaması ve BM'in kuruluşundan bu yana emperyalist ülkelerle aynı safta yer alınarak gerek ulusal kurtuluş hareketlerine ve gerekse tüm ilerici hareketlere karşı tavır alınmasıdır. Bu nedenle emperyalizm ile politik ve ekonomik bağlar sürdürüldükçe ve üstelik ambargo kaldırılması uğruna ABD üslerinin yeniden açılması ve başka politik tavizler söz konusuyken bu yalnızlıktan kurtulmak için sürdürülençabaların boşa çıkması doğaldır. Belgrad Konferansında uğranılan başarısızlık gözlerönünde dururken hala sürdürülen bu ilişkiler çerçevesinde bağlantısızlardan nasıl medet umulabilir? Daha toplantının ilk gününde Kıbrıs Türk Federe Devletine genel kurulda söz hakkının büyük bir çoğunlukla reddedilmesi, Türkiye'yi bekleyen başarısızlığın ipuçlarını vermektedir. İçte demokratikleşme mücadelesininönüne engeller koyup dışta da emperyalizme bağımlı bir politika izlendikçe Türkiye'nin uluslararası ilişkilerde istediği konuma gelemiyeceği açıktır.

Türkiye'deki iktidar açısından bekleneni veremiyeceği şimdiden belli olan BM 33. Genel Kurulunda çalışmaların yoğunlaştığı barış ve silahsızlanma konularında savaş tehdidinin kaldırılmasına yönelik çabaların hakim eğilim olması beklenmelidir. Tüm halkların bir kazanımı olan bu sonuca ulaşılmasının gerçek güvencesi ise başta sosyalist ülkeler olmak üzere ilerici anti-emperyalist ülkelerin kararlı tavırları ve dünyanın tüm demokratik güçlerinin mücadelesidir.

Arap dayanışması

Camp David'te sağlanan çerçeve anlaşmalarla ilgili olarak atılan zafer çığlıklarını, emperyalizm ve onun Orta-Doğu'daki işbirlikçilerinin keyfini kaçıran tepkiler bastırdı. Beş Arap ülkesi tarafından oluşturulan Kararlılık Cephesi bu tepkilerden en olumlusu oldu. Kararlılık Cephesi Suriye, Cezayir, Libya, Güney Yemen ve FKÖ'den oluşuyor. Bu birliktelik üçlü ihanet zirvesinin sonuçlanmasıyla ortaya çıkmış görünse de, gerçekte belli bir süredir ilerici Arap rejimleri arasında var olan dirsek temaslarından ve çok kısıtlı da olsa ortak tavır almalardan kaynaklanıyor. Varılan çerçeve anlaşmaların olumsuzlukları somut anlamda bir birlikteliğin temel itici gücü oluyor. Bölgede barış çabalarının ve Filistin sorununun güncelliği açısından böyle bir birlikteliğe yol açan gelişmeleri bu açıdan gözden geçirmekte yarar var.

Uzun bir mücadele geçmişine sahip olan FKÖ, belli bir dönem boyunca, kendisine bağlı bazı kuruluşların düzenlediği bireysel terör girişimlerine destek olmuş ya da yeşil ışık yakmıştı. Fakat zaman içinde bu örgüt daha tutarlı bir yola girdi. Bölge içinde kendi konumunun yanında, diğer ülkelerin konumlarını, emperyalist müdahalenin boyutlarını ve başta Sovyetler Birliği olmak üzere sosyalist sistemin dünya politikasındaki etkisini de değerlendirerek gerçekçi ve sonuç alıcı bir eylem biçimine doğru yöneldi.

Libya, Güney Yemen ve Cezayir bağımsızlıklarını kazandıktan sonra, sürekli olarak Arap halklarının Birliğinden yana ve emperyalizme karşı politikalarıyla Arap-İsrail savaşlarının hemen ertesinde kurulan Arap Birliğinin tutarlı savunucuları olmuşlardı.

Kararlılık Cephesi'ne katılan diğer ülke Suriye ise, zaman zaman zigzaglar çizmesine rağmen (geçmiş dönemde Sovyetler Birliğiyle ilişkilerini koparması, FKÖ'ye askeri alanda müdahale gibi), son zamanlarda Orta-Doğu'da barışın sağlanmasının Arap halkları arasında eylemsel planda da dayanışmanın güçlendirilmesinden geçtiğini görerek Sovyetler Birliği'yle ilişkilerini yeniden düzenleyip Kararlılık Cephesinin oluşturulmasına katkıda bulundu.

Böyle bir Cephe'nin kurulması ilk anda, ABD emperyalizmi tarafından dayatılmak istenen, barışın ikili görüşmelerle sağlanması politikasına karşı bir cevaptır. Carter tarafından diğer Arap ülkelerini de aynı platforma çekmek için görevlendirdiği Dışişleri Bakanı Vance'ın Suriye devlet başkanı Hafız Esat'la görüş-

Armatörler dünyası bunalım içinde

DENİZLERDE ANTİKOMÜNİZM RÜZGARI

HASAN BURAK

Yunanlı armatör Onasis'in mirasçısı kızı Christina'nın bir sovyet yurttaşı ile, üstelik kısa bir süre öncesine kadar Sovyetler Birliği'nin deniz ticaret kuruluşlarında görevli bir Sovyet yurttaşı ile evlenmesi, Batı basınında yoğun dedikodulara yol açtı. Olayın bu denli gürültü koparmasının, gündelik dedikodulardan öteye giden bir nedeni var. bu evlilik, kritik bir döneme, denizlerde antikomünizm rüzgarlarının estirildiği bir döneme rastlıyordu.

Bugünlerde kapitalizmin kaçınılmaz devresel bunalımlarından birini yaşayan kapitalist armatörler, aralarında kıyasıya bir rekabete girişmiş durumdalar. Bu arada kapitalizmin sözcüleri, hedef kaydırmaktaki ustalıklarını bir kez daha gösteriyorlar ve bunalımın nedenini limanlarında görülen Sovyet gemilerine bağlıyorlar. Kapitalizmin bu alandaki sözcüleri, ülkelerini, Sovyetler'in, diğer sosyalist ülkelerin ve hatta diğer gelişmekte olan ülkelerin devlet ticaret filolarının etkinliğini kısıtlayıcı önlemler almaya zorluyorlar. Ortak Pazar ülkeleri ulaştırma bakanları, son toplantılarından birinde bu amaçla hazırlanan bir planı tartıştılar. Özel bir Ortak Pazar komisyonu da sürekli olarak bu konu üzerinde çalışıyor. Getirilen öneriler içinde devlet malı olan bütün gemilere ambargo konulması da var. Böyle bir kararın Sovyetler Birliği ve diğer sosyalist ülkelerinin deniz taşımacılık kuruluşları kadar, çoğu gelişmekte olan birer kamu kuruluşu olan denizcilik firmalarını da hedef aldığı açık. Bu arada, şu andaki etkinliği sınırlı da olsa, bizim Denizcilik Bankasının bile böyle bir karardan etkileneceği düşünülmeli.

"REFAH"I İZLEYEN "BUNALIM"

Kapitalist ülkelerde deniz taşımacılığı ciddi bir bunalım içinde. 1970'lerin başlarında Süveyş kanalının kapalı olması, petrol darlığı gibi nedenlerle deniz taşımacılığına gereksinim büyük ölçüde artmış ve bunun sonucunda deniz ticaret filolarında önemli bir genişleme görülmüştü. O yıllarda Akdeniz'de bine yakın

fazladan geminin ortaya çıktığı anlatılıyor. Kuşkusuz, deniz taşımacılığındaki bu gelişme gemi yapım sanayiine de yansımış, kapitalist ülkelerin gemi yapım tezgâhlarında olağanüstü bir canlılık görülmüştü.

Ama kapitalizmin yasaları bir kez daha işlemiş; Süveyş kanalının açılması, petrol bunalımının hafiflemesi gibi gelişmeler sonucunda, deniz taşımacılığındaki o 'refah' dönemini şimdi bir 'bunalım' dönemi izlemeğe başlamıştı. Armatörlerin kâr grafikleri şimdi sürekli bir düşüş gösteriyor. Armatörler, boş kalan gemilerine taşıyacak yük bulabilmek için kıyasıya bir rekabete girişiyor.

Bunalımdan en çok etkilenen ülkelerden biri de Yunanistan. Dünya deniz taşımacılığında ilk dört sıra içinde yer alan Yunanistan'ın ekonomisi içinde deniz taşımacılığından sağlanacak kârlar önem taşıyor. Öte yandan 1970'lerin başındaki 'refah' döneminde Yunan bandıralı gemilerin sayısı hızlı birartış göstermiş; Atina'nın, Selanik'in iş çevreleri, hatta dünyalıklarını doğrultmuş avukat, doktor gibi denizcilikle ilgisi olmayan serbest meslek erbabı bile, varını yoğunu gemilere yatırmıştı. Şimdi denizlerde o eski tatlı kârların kalmadığını görenler dökülmeğe başlıyordu. Örneğin 2 yıl önce 300 bin sterline satılan bir gemiyi bugün 130 bin sterline almak mümkün. Yunanlı armatör Kukulis bugünkü durumu şöyle özetliyor:

"İşlet kötü. İş hacmimizde yüzde 35-40 bir azalma var. Öte yandan taşıma ücretleri de düşmüş durumda. Örneğin, 1974 yılında Selanik'ten Bingazi'ye tonu 16 dolardan yük taşırken, bugün 9-10 dolara taşımak zorundayız. Buna bir de giderlerdeki yüzde 40 dolayındaki artışı eklerseniz, yüzde 70 oranında bir açığımız olduğu ortaya çıkıyor."

"REKABETİN DE BİR SINIRI VAR!"

Şimdi armatörler, aralarında sürmekte olan kıyasıya rekabeti bir düzene sokmağa çalışıyorlar. Armatörler, rekabeti, kapitalizmin kaçınılmaz bir gereği olduğu için reddetmiyorlar, ama gittikçe hızlanan bir rekabetin kendilerinin yok oluşlarını da hızlandırmakta olduğunu elbette biliyorlar ve aralarında bir uzlaşma yolu bulmağa çalışıyorlar. Ama bu arada bir de başta Sovyetler Birliği olmak üzere sosyalist ülkelerin gemileri batı limanlarında yük taşımağa, üstelik en düşük navlun fiyatlarının yüzde 15-20 altındaki fiyatlarla yük taşımağa başlayınca, kendi aralarındaki sorunları bırakıp sosyalist ülkeleri hedef olarak görmeye, göstermeğe başlıyorlar. "Rekabetin de bir sınırı vardır ve bu sınırı biz belirleriz" diyor kapitalizmin sözcüleri. Örneğin Yunan Deniz Ticaret Bakanı Kefalogiannis şunları söylüyor:

"En ucuz taşımacılığın ancak serbest ve meşru rekabet koşullarında sağlanabileceğini herkes kabul eder. Fakat COMECON ülkelerinin gemileri bizim için ciddi bir endişe kaynağı olmaktadır. Çünkü bu gemiler, bizim bazı düzenli hatlarda sağladığımız mantiki rekabet koşullarını bozmaktadır. Biz ancak, özgür koşullarda, devlet müdahalesi olmaksızın, varolan ticari ölçütlere göre oluşan bir rekabeti destekleyebiliriz. Sosyalist ülkelerin gemileri böyle bir rekabet düzenini bozdukları için cezalandırılmalıdır."

BUNALIMDAN ANTİKOMÜNİZME

Ticari kaygılar giderek siyasal planda da şiddetli bir antikomünizme dönüşüyor, hatta "okyanuslara egemen olma" türünden "sovyet doktrinlerinin" varlığından söz ediliyordu. Kapitalist ülkelerin kendi yapıları sonucundan girdiği bunalım bir soğuk savaş malzemesi olarak kullanılmak isteniyor, örneğin NATO'nun Atlantik'teki başkomutanı ABD'li Amiral Isaac C.Kidd şöyle diyordu:

"Dünya denizciliğindeki bugünkü bunalım ve Sovyetler Birliği'nin uluslararası deniz taşımacılığına karışması, NATO üyelerinini ticaret filolarını Varşova Paktı ülkelerle çıkacak bir savaşta gerekli olan stratejik düzeyin altına düşürebilir. Bunu engelleyecek önlemleralınmalıdır."

Denizlerde estirilen bu antikomünizm rüzgarlarına karşı, Sovyetler Birliği Deniz Ticaret Bakanı Timofei Guzhenko ise rakamlara dayanan yanıtlar veriyor, bu tür dayanaksız ve sağlıksız girişimlerin denizlerdeki uluslararası ekonomik ilişkilere ancak zarar getirebileceğini, Sovyetler'in her konuda olduğu gibi bu konuda da ilgili ülkelerle ikili veya çok yanlı görüşmelere hazır olduğunu belirtiyor.

"BUNALIMIN SORUMLUSU KAPİTALİZMDİR!"

Guzhenko, kapitalist ülkelerdeki yoğun rekabet sonucu bugün deniz taşımacılığında toplam kapasitenin yüzde 12-15'i kadar, yani 80-100 milyon ton dolayında bir atıl kapasite bulunduğunu ve bu rakamın da Sovyetler Birliğinin deniz taşımacılığındaki toplam kapasitesinin 4-5 katı olduğunu söylüyor. Kapitalist ülkelerin, deniz taşımacılığındaki bu bunalıma ve atıl kapasiteye rağmen gemi yapımını hızla sürdürdüklerini, son 4 yıl içinde dünyadaki (toplam ticari) gemi tonajının 452 milyon tondan 659 milyon tona çıktığını anlatan Guzhenko, oysa Sovyetler Birliği deniz ticaret filosundaki artışın aynı dönemde yüzde 1,5' u geçmediğine işaret ediyor.

Timofei Guzhenko Sovyet deniz ticaret filosunun görevinin, ülkenin iç ve dış taşımacılık gereksinimlerini karşılamaya yönelik olduğunu, Sovyet gemilerinin sayısının ancak ülkenin ekonomik ilişkilerindeki gelişmelere paralel bir gelişme gösterdiğini söylüyor. Sovyet deniz ticaret gemilerinin geçen 1977 yılı içinde ülke içinde ve dışında taşıdığı toplam yük 219 milyon ton. bu rakam içinde sadece 30 milyon tonluk, yani yüzde 14'lük bir bölümü, dış limanlar arasında taşınan yükler oluşturuyor. Oysa geçen yıl dünya deniz ticaretinde taşınan toplam yük miktarı 3 milyar 200 milyon tonu geçiyor. İşte bu rakam içinde Sovyet gemilerinin taşıdığı 30 milyon ton, antikomünizm bayraklarının açılmasına yetiyor.

"SOSYALİSTLER HİÇBİR DAYATMAYA BOYUN EĞMEYECEKTİR

Deniz taşımacılığına getirilecek kısıtlamaların, bu konuda Sovyetler Birliği ve diğer sosyalist ülkelere karşı alınacak önlemlerin, ülkeler arasında karşılıklı ticari ilişkilerin geliştirilmesini öngören Helsinki Nihai Belgesine de aykırı düşeceğini hatırlatan Sovyet Deniz Ticaret Bakanı, özetle şöyle diyor:

"Sovyetlerin uluslararası ekonomik ilişkiler içindeki konumu çok açıktır. SSCB, sosyal sistemleri arasındaki farkı gözetmeksizin, ülkelerin karşılıklı yararlarını gözeten ticari ve diğer ekonomik ilişkilerin geliştirilmesini sürekli savunmuş ve bu konudaki ikili veya çok yanlı anlaşmalara sadakatle uymuştur. Bugün de isteyen herkesle işbirliği kurmağa hazırız. Fakat Sovyet deniz ticaret kuruluşları, eşit olmayan ilişkileri hiç bir zaman kabul etmeyecektir. Deniz ticaret taşımacılığında tek yanlı kararları dayatmaya çalışmak, bugünkü uygulamalara ters düşecek kararlar uygulamaya kalkmak, ancak ve ancak zincirleme tepkilerin doğmasına ve uluslararası deniz taşımacılığında giderilmesi güç olumsuzluklara yol açabilecektir. Bir kez daha belirtmek isterim ki, Sovyet deniz ticaret filosuna uluslararası taşımacılıkta hangi kısıtlamalar getirilmek istenirse istensin, deniz taşımacılığımız, SSCB ekonomisinin gerekleri doğrultusunda gelişmeye devam edecektir."

eyleme dönüşmelidir

me isteğinin reddedilmesi ve daha sonra yapılan görüşmede hiçbir sonuca varılmaması bunun en açık kanıtı oldu.

Bu arada Irak'ın, Camp David zirvesine ve varılan anlaşmalara şiddetle karşı çıktığı halde, Kararlılık Cephesi içinde yer almaması dikkatleri çekiyor. Bu davranış, hükümetin ülke içindeki anti-demokratik uygulamalarını gizleme çabasından,geleneksel Arap milliyetçiliğinden, kendi üstünlük hesaplarını ortak Arap davasının önüne koyma girişimlerinden kaynaklanıyor. Objektif olarak Filistin halkını, yalnız bırakıp zayıf düşürmek anlamına gelen bu tür bir davranış karşısında, Zirve süresince ve sonrasında aynı türden tepkiler gösteren gerici Ürdün ve S.Arabistan rejimlerinden Irak'ın farkı nedir sorusu üzerinde düşünmek gerekiyor.

Kararlılık Cephesi'nin toplantıları sonucunda alınan Mısır'la tüm ilişkilerin kesilmesi, Cepheye katılan ülkelerin devlet başkanlarından oluşan bir "Yüksek komutanlığın" kurulması, bu komutanlığın altı ayda bir olağan toplantı yapması ve Arap Birliği Merkezinin Mısır'dan başka bir ülkeye alınması yolundaki kararlar, Arap halkları arasında dayanışmanın öneminin kavranması ve bu yolda sağlanan birlikteliğin kalıcı olması açısından önemli göstergelerdir. Diğer taraftan Cephenin Sovyetler Birliği ve sosyalist sistemle ilişkilerinin düzenlenmesi konusunda Suriye Devlet Başkanı Hafız Esad'ın görevlendirilmesi, Orta Doğuda kalıcı bir barışın sağlanması için Arap halklarının çıkarlarının nerede olduğunu görmeleri olarak değerlendirilebilir.

Kararlılık Cephesi'nin son kararları yalnızca Filistin Halkının boğulmak istenmesine bir karşı çıkış olarak değerlendirilmemeli. Önemli bir nokta olmakla beraber, bu sorunun yanında tek tek bu cepheye katılan ülkelerin ortak çıkarlarından da kaynaklanıyor. Bu ülkeler arasında toprakları İsrail tarafından işgal edilmiş olanlar var. Bunların yanında, ABD'nin uygulamaya koyduğu adım adım barış politikasının ilerde kendi ülkelerini politik ve ekonomik anlamda bunalıma sürükleyeceğinin farkında olan ülkeler var. Bu anlamda böyle bir birliktelik emperyalizmin tezgahlamak istediği oyunların boşa çıkarılması anlamına geliyor.

Camp David anlaşmasını izleyen gelişmelerin en olumlu yanı Orta-Doğu'da Arap halkları arasında somut eylem düzeyinde adımların atılması olmuştur. Kararlılık Cephesi bu olumsuzlukların olumlu bir ürünüdür. Aynı zamanda Arap halklarının bu türden ayrılıkçı anlaşmalara karşı durduklarının bir ifadesidir. Orta-Doğuda adil ve kalıcı bir barışın sağlanması, Arap dayanışmasının arttırılmasından ve sosyalist sistemle ilişkilerin sağlamlaştırılmasından geçiyor.

Çin Halk Cumhuriyeti 29 yaşında:

ÇELİŞKİ KURAMINDAN YAZ-BOZ TAHTASINA

ERCAN EYÜBOĞLU

1 EKİM 1949'DA ÇİN HALK CUMHURİYETİ KURULDU. O GÜNDEN BU YANA GEÇEN 29 YIL İÇİNDE DÜNYAMIZ ÖNEMLİ GELİŞMELERE TANIK OLDU. BU ÖNEMLİ GELİŞMELERDEN BİRİ DE ÇHC'NIN ÇİZDİĞİ ZİG–ZAGLAR, YALPALAMALAR, SERGİLEDİĞİ ÇELİŞKİLER OLDU. BUNLAR SALT ÇHC'NİN KENDİ SORUNLARI DEĞİL, TÜM İNSANLIĞIN GELECEĞİ BU KONULARDAKİ YAKLAŞIMLA YAKINDAN İLGİLİ.

Çin'de örgütlü devrimci mücadele 1921'de ÇKP'nin kurulmasıyla başladı. Ekim Devrimi'nin yaydığı düşünceler Çin devrimci hareketini derinden etkilemişti. Anti-emperyalist mücadeleye aktif olarak katılan ÇKP, uluslararası işçi sınıfı hareketinin bir parçası olarak gelişti. Çin'in tarihsel, toplumsal koşullarında kendine özgü bir biçim alan devrimci mücadele uluslararası işçi sınıfı hareketinden güç ve destek aldı, gelişti, ona güç ve destek kattı. 1949'da ÇHC'nun kurulması, dünya sosyalist sisteminin emperyalizme karşı enternasyonalist dayanışmasının bir zaferi oldu.

İlk yıllar, Çin Halk Cumhuriyeti uluslararası devrimci mücadele ile dayanışma içindeydi. Kore halkına karşı ABD'nin giriştiği saldırının püskürtülmesinde görev aldı. 1955'teki Bandung konferansında devrimci bir tutum izledi.

Oysa günümüze gelip 1949'a bir bakmak, Çin Halk Cumhuriyeti'nin 180 derecelik bir dönüşle emperyalizmle nesnel dayanışma içinegirdiğini görmeye yeter. Bu dönüş nasıl oldu, neden oldu? Bu 180 derecelik dönüş, Mao'nun ünlü çelişki kuramından kaynaklanıyor. Kavramlar düzeyinde ele alındığında bilimsel bir hava taşıyan bu "katkı"lar, somut duruma uygulandığında bilim-dışı ilginç bulgulara dönüşüyor. Ünlü "3 dünya" kuramı, işte böyle bir bilim-dışı bulgu. Bu kuramdan hareket eden bir dış politika ise Çin Halk Cumhuriyeti'ni emperyalizmle nesnel işbirliğine sürüklüyor. Çin dış politikasına şöyle bir göz atmak bile bu işbirliğini görmeye yeter.

DÖVİZ KARŞILIĞINDA SOVYET DÜŞMANLIĞI

Üç dünya kuramı biliniyor. Özü, Sovyetler Birliği'ni ABD ile birlikte aynı kefeye koymak. Kuram geliştirildikçe Lenin'in ülkesi, ABD'den bile daha tehlikeli (!) ilan edilecektir. Üç dünya kuramı, Mao'nun çelişki konusundaki buluşlarına dayanıyor. Oysa çelişki, Çin'in izlediği dış politikanın kendisinde. 1957 Komünist Partiler toplantısında ÇKP. SSCB'ni barış içinde bir arada yaşama ilkesini terketmeye çağırıyor, savaşın kaçınılmazlığını öne sürüyordu. 1960 toplantısında, Asya, Afrika ve Güney Amerika ülkelerine devrim ihraç edilmesini savundu, bu kıtalardaki maceracı eğilimlerden yana çıktı. Sovyetler Birliği'ni buralardaki devrimci hareketleri yeterince desteklememekle, giderek devrime ihanetle suçladı.

1965'den bu yana, artık Çin dış politikasının hiç değişmeyen bir tek tutarlı özelliği vardır: Sovyet düşmanlığı. Bu, giderek bütün sosyalist ve ilerici devletleri ve hareketleri hedef alacak olan bir düşmanlıktır. Bu uğurda Pinochet'den İran Şah'ına en gerici faşist rejimler desteklenecektir. 1971'de Sudan'da Mahcub ve binlerce komünist katledilirken Çu En Lay Nimeyri'yi "aziz ve sevgili dostum" diye kutlayacaktır. Uluslararası düzeyde emperyalizmin kendisini hapsetmek istediği yalnızlığı sosyalist ülkelerin de çabalarıyla kıran ÇHC, 1972'den bu yana ABD başta olmak üzere tüm gerici, emperyalist güçlerle ittifak içine girmiştir. Sorun, kuşkusuz Çin'le emperyalist ülkelerin diplomatik, ekonomik ilişkiler kurup geliştirmesi değil. Buna kimsenin bir diyeceği olamaz. Burada iki noktaya dikkat etmek gerekiyor. Birincisi, ÇHC'nin Vietnam konusundaki tavrı. Dünya sosyalist sistemi ile etkin dayanışmasını sürdürdüğü için genç Vietnam Cumhuriyeti'ne elinden gelen her güçlüğü çıkarıyor Çin yönetimi. Aynı yönetim, Amerikan saldırısına karşı direnen Vietnam halkına karadan iletilen askeri, maddi yardımların Çin topraklarından geçmesine ve Vietnam'a ulaşmasına olanak tanımamıştı.

İkinci nokta, bu Sovyet düşmanlığının yavaş yavaş beklenen meyvelerini vermeye başlaması. Devrimci de olsa sloganlar fabrikaları işletmeye yetmiyor. Döndürmek için, yatırılabilir fonlar, ileri teknoloji gerek. Oysa, ileri teknolojiyi büyük fabrikalar yerine yıllarca küçük atelyelerle uğraşan bir ekonomi bunlara sahip olamaz. Öyleyse? Öyleyse dışardan almak gerek. ABD, Japon, Federal Alman mali çevreleriyle girişilen geniş kapsamlı anlaşmalar bu amaca yönelik. Sovyet ve sosyalizm düşmanlığının primleri toplanacak. Sonuç: işçi sınıfı biliminin çizdiği doğrultudan sapmakla, volontarizme düşmekle yitirilen potansiyel olanaklar, şimdi emperyalizme avuç açılarak elde edilmeye çalışılıyor.

İNSAN İSTEDİKÇE...

Toplumsal gelişmenin nesnel yasaları var. İnsan, bilim aracılığıyla bu yasaları kavrıyor, ama yasalar ondan bağımsız olarak var. Bir başka deyişle bireyin istemi, kendi dışındaki etkenlerce sınırlanmış. Belirleyici olan, birey değil.Bireyi, öznel olanı belirleyici kabul etmek, volontarizm kavramıyla ifade ediliyor. Volontarizm, bilimsel olmayan bir yaklaşım.

Geride kalan 29 yıl, işte bu volontarizmin kaçınılmaz çelişki ve zig-zaglarını sergiliyor. Mao şöyle diyor, bir şiirinde:

"Hiçbirşey zor değildir bu dünyada,
Yeter ki yapmak istesin insan..."

Bu yaklaşım, bir ünlü benzetmede şöyle özetlenir:"Çin düz beyaz bir kağıt yaprağı gibidir, onun üzerine şürlerin en güzeli yazılabilir." Bunlar mısra olarak kalsa, iyi. Ama somut güçlüklerin çözümü bu yaklaşımla denendi hep. Somut adımları atmak, bilimin gösterdiği çizgiyi izlemek yerine kestirme yollar denendi. 1958'in Büyük Atılım'ı ile ekonomide, 1966'nın Kültür Devrimi ile üst yapıda "ileriye kaçış"ta çözüm umuldu. Sonuç: her ikisinde de başarısızlık. 1958'in ekonomide yarattığı tahribat 1961-65 arası giderilmeye çalışılır ama Kültür Devrimi, bu çabayı yürüten Parti'yi, sendikaları, sosyalistleri devre dışı bırakır, etkisiz kılar.

Tüm bu çelişkilerin altında, işte bu volontarist müdahale yatıyor: Üretim güçlerinin geriliği ile üretim ilişkilerinin sosyalistleşen yapısı arasındaki çelişkinin zorla çözülmek istenmesi...

Çin işçi sınıfı ve emekçi kitleleri, sosyalizmin kazanımlarını yeniden egemen kılacaktır.

SAVRULMANIN NEDENİ

ÇHC'nin gelişmesinde gözlemlenen çelişki ve savrulmanın altında yatan temel neden, Çin' in tarihsel ve toplumsal koşullarından kaynaklanıyor. Bu, yöneticileri aklama amacı güden bir açıklama biçimi değil kuşkusuz. Yanlış kuramların bir hareketi nerelere sürükleyebildiği Çin somutunda ve başka ülkelerin pratiğinde çok kez kanıtlandı. Sorun şu: Çin'de, işçi sınıfının en bilinçli kesimi olan Parti zaman zaman devre dışı bırakıldı. Bu, Çin Devrimi'nde işçi sınıfından çok köylülüğün ağır basmasının bir sonucu oldu.

ÇKP 1921'de ilk kez kurulduğunda 50 üyesi vardı. İşçi sınıfı, nüfusun yalnızca % 0.5'ini oluşturmaktaydı. Buna karşın, ÇKP, Çin işçisini, köylüsünü ve aydınını devrimci mücadeleye katma başarısını göstermiş, bu mücadeleyi de 1949'da zafere götürmüştür. Ancak 1949, devrim süreci içinde bir an dır, kesin olarak devrimin bitmesi değildir. Ve ilk yıllarda izlenen politika, devrime işçi sınıfının daha çok ağırlığını koyması sonucunu doğurmuştur. Sovyet yardımının da katkısıyla toplam yatırımların dörtte üçü sanayie, % 9 kadarı ise tarıma gidiyordu. Bu politikanın sonucu olarak devrimi izleyen ilk 10 yıl içinde işçi sınıfı hem sayıca çoğalmış, hem de Parti içinde ağırlığını önemli ölçüde arttırmıştır. "Büyük Atılım"la birlikte işçi sınıfının nicel büyümesi yavaşlamış, nitel olarak da ağırlığı azalmıştır. Şöyle ki, 1949'da 3 milyon olan işçi sayısı 1957'de üç kat artarak 9 milyona ulaşmış, 8 yıl sonra 1965'te ise sadece 11 milyon olmuştur: Kültür Devrimini başlatan Kızıl Muhafızların sayısından da düşük bir rakamdır bu. Ordu ve gençlik gibi vurucu güçlerle işçi sınıfının Partisi ve sendikaları devre dışı bırakılınca da meydan çelişki kuramının çelişkilerine kalmıştır.

YAZ - BOZ TAHTASI

Sosyalizmin kuruluşu, karmaşık bir süreç. Her ülkenin somut koşulları evrensel ilkelerin uygulanması sonucu farklı biçimler ortaya çıkarabiliyor. Karşılaşılan çeşitli zorluklar da yeni çözümler, değişik arayışlar getirilebilir, bunlar olağan. Olağan olmayan, yüzmilyonların bir yaz-boz tahtası gibi kullanılabilmesi. Dün ak denilene bugün kara, dün kara denilene bugün ak denmesi. Evrensel doğrular adına, bilim adına her yıl birbirinin tam tersi "ilkeler"in ileri sürülmesi.

Önce örgütlenme düzeyinde. Halk Komünleri tutmadı, 1958' deki işlevleri yerine getirmiyorlar artık. Kültür Devriminin Devrim Komiteleri Parti'yi devreden çıkarma işlevini yerine getirdiler, şimdi artık onlar da kalkabilir. Kalıcı örgütlenmesine kavuşamadı daha Çin devrimi.

Maddi özendiriciler. Bugün, Çin reami basını "maddi çıkarları yadsımak, devrimi yadsımaktır" diyor. Daha dün, maddi çıkardan sözetmek ihanetle birdi oysa. Yıllarca maddi çıkar yerine kitlelere slogan sunuldu. Ev eşyası istemek, burjuvalaşmak sayıldı. Daha iyi yaşam koşulları istemek, kapitalizme dönüş diye mahkum edildi. Dün Liu Şao Şi'yi Mao adına mahkum edenler, bugün onun düşüncelerini gene Mao adına uygulamaya koyuyorlar. Ne çelişki!

Eğitim alanında. Geçmişten devralınan çok elverişsiz koşullar altında bile sosyalizm milyonlara fırsat eşitliği, eğitim götürdü. İşçi sınıfı iktidarının okuttuğu gençler, işçi sınıfının partisini ve sendikalarını tahrip etmede kullanıldılar. Ne çelişki! Matematik, fizik, kimya dersleri Kızıl Kitap'tan yapıldı. Sınav yok, not yok; giriş, çıkış, diploma, herşey sloganla. Ama slogan tarlayı yeşertmiyor, petrolü fışkırtmıyor, bacayı tüttürmüyor. Slogan karın doyurmuyor. Sonra, suç hainlerde, hep hainlerde, yani dünün, bugünün kahramanlarında.

Sporda. "Önce dostluk, sonra yarışma." Güzel ilke. Devrim adına futbol maçlarında gollerin, basketbolda sayıların hesabı tutulmuyor. Sporda amaç, çelişki kuramını uygulamak, diyalektiğin üç aşaması ile çıtayı aşmak.

Müzikte. Lin Piao'nun yürüttüğü Kültür Devrimi'nin mahkum ettikleri arasında Beethoven ve Debussy de vardır. Ancak 1971' de Lin Piao komplo hazırlarken işbirlikçilerinden biri Cautucius, diğer ikisi de gene Beethoven ve Debussy'dir. Daha sonra öğrenilecektir ki bu kişiler,"dörtlü çete" nin kurbanı olmuş masum vatandaşlardır. Ve Beethoven'in müziği, ilerici, demokrat bir içerik taşımaktadır.

SOSYALİZME GÜVENMEK GEREK

Çağımız kapitalizmden sosyalizme geçiş sürecini yaşıyor. İnsanlık, daha önce de başka yaşam biçimlerine tanık oldu. Bir üretim biçiminden bir sonrakine geçişte gerekli olan süre giderek kısalmış hep. Örneğin feodalizmin egemenliği 1000 yıl kadar sürmüşken, kapitalizmin egemenliği aradan iki tam yüzyıl bile geçmeden sarsılmış.1871 Paris Komünü'nden sonra ilk kez 1917'de Rusya'da kapitalist üretim biçimini aşan bir toplum kurma sürecine giriliyor. Bu süreç kolayı, kestirmesi olmayan bir süreç: Acılarıyla, sancılarıyla, gözyaşları ve mutluluklarıyla bir bütün oluşturan.

Çin, 1949'da bu sürece girmiş bir ülke, 900 milyonluk bir sosyalist ülke. Süreç, orada da, kaçınılmaz mücadeleler, acılar, yenilgiler, ilerlemeler, gerilemeler bileşkesi ortaya çıkıyor. Sürecin bu doğal diyebileceğimiz gelişmesine, ÇHC'nin somutunda iki olumsuz etken daha karışınca yukarıdan beri sergilenen tutarsızlıklar, olumsuzluklar, çelişkiler ortaya çıkıyor. İlki Çin toplumunun tarihsel, toplumsal, ekonomik gelişme düzeyi, bir başka deyişle nesnel koşullar, ikincisi de, buna bağlı olarak ortaya çıkan öznel koşullar: bilim-dışı bir çelişki kuramının belirlediği siyasal çizgi.

Bunlar, olumsuz öğeler. Çin' de ilk 10 yıl boyunca kurulmuş ve pekiştirilmiş olan sosyalist üretim ilişkileri temeli var. Buna güvenmek gerek. Çin halkına güvenmek gerek; Açlığa, salgın hastalığa, cehalete karşı sosyalizmin getirdiği kazanımları çok iyi bilen Çin halkına. Ve nihayet uluslararası dayanışmanın en zor koşullarda bile en güzel örneklerini vermiş olan Çin işçi sınıfına güvenmek gerek.

Yürüyüş, Devlet Opera ve Balesi Genel Müdürü Gürer Aykal ile görüştü. Aykal bu sohbet arasında opera ve balenin sorunlarına değindi. Sorunları teker teker sıralayan Devlet Opera ve Balesi Genel Müdürü, bunları çözümleri ile birlikte Yürüyüş'e anlattı:

Gürer Aykal:

"OPERA VE BALENİN HALKIN YAŞAMIYLA İLİŞKİSİ KALMADI"

YÜRÜYÜŞ: Sayın Aykal, Devlet Opera ve Balesi Genel Müdürü olarak, bu sanat kurumunun sorunlarına değinebilir misiniz?

AYKAL: Sorunlarımız çok. Öylesine küçücük, fakat öylesine temel sorunlar ki bunlar, daha iyi çalışmamızı önledigi gibi zaman zaman çalışma ortamımızı da yok edebiliyor. Öncelikle nota sorunu var başınızda. Bizim bütün notalarımız dışardan gelir. Oldukça yüklü para öderiz bunlar için. Hatta kendi sanatçılarımızın bile notalarını dışardan satın alırız.

YÜRÜYÜŞ: Türkiye'li bestecilerin kendi eserlerini mi kastediyorsunuz?

AYKAL: Evet. Bir besteci, eserinin notasını editöre satar. Editör, elindeki tüm notalarla birlikte bunu da tüm dünyaya tanıtır, dağıtır. Para karşılığında tabii. Besteci eserinin tanınması için bunu yapmak zorundadır. Biz de bu arada kendi sanatçımızın eserini de editörden para ödeyerek satın alırız.

YÜRÜYÜŞ: Bu sorunun çözümü nasıl olmalıdır sizce?

AYKAL: Çözüm, nota basımını; devletin eline almasıdır. Devletin, yabancı editörlerin aracılığını kaldırarak, notaları basması ve tabii en önemlisi bunları tüm dünyaya tanıtması gerekmektedir. Bizde çok başarılı besteciler var. Onların eserlerinin basımını ve dağıtımını biz yaparsak, hem satın alırken para ödememize gerek kalmaz, hem de böylece gelir sağlayabiliriz.

YÜRÜYÜŞ: Nota dışında dışardan satın alınan malzemeniz var mı?

AYKAL: Size komik gelecek ama bir başka büyük sorunumuz daha var. O da bale pabuçları. Bale için en önemli unsurlardan biri bale pabuçlarıdır. Onlar da dışardan getirilir. Her türlü tüketim araçlarının en iyi üretilebildiği ülkemizde, bale pabuçları dışardan gelmektedir. Kimi zaman gelmediği için bir eserin sahneye konması gecikmektedir. Dışa bağımlılık pabuçlarda bile kendini göstermektedir Devlet Opera ve Balesinde.

YÜRÜYÜŞ: Pabuç sorununun çaresi nedir sizce?

AYKAL: Çaresi var elbette. Bu sözünü ettiğim bale pabuçlarının özel kalıpları bulunmaktadır. Örneğin Bulgaristan'dan gelecek usta kalıplarını oluşturduğu takdirde, pabuç yapmaya başlıyabiliriz biz de. Malzemeleri Türkiye'de de var. Üstelik, Bulgar ustanın Türkiye'ye gelip kalıp oluşturması ülkemize herhangi bir mali yük getirmeyecektir. Ama ne yazık ki bu çözüm henüz göz ardı ediliyor. Sırf bu nedenle de bale bölümleri işleyemez hale gelebiliyor.

YÜRÜYÜŞ: Bale ve operanın sahne giysileri oldukça ilginç ve masraflı gözüküyor. Bunun için özel terzileriniz olmalı.

AYKAL: Bir kısmı için evet diyebilirim. Ama sizi şaşırtacak bir şey daha söylemek zorundayım: Bale trikoları da dışardan geliyor. Bayanlar için bol bol trikonun yapıldığı ülkemizde bale trikoları ithal ediliyor. Yine bunun için de çok yüklü paralar ödeniyor.

Devlet opera ve balesinin işi çok güç gördüğünüz gibi. Repertuarından tutun notasına, trikosuna kadar dışa bağımlı bir kurum. Böyle oldukça da halkın kültüründen oldukça uzaklaşmış, seyircinin isteklerinden uzak, çok kısır bir kurum olmaktan öteye gidememiştir.

YÜRÜYÜŞ: Devlet opera ve balesinin halkın kültüründen oldukça uzak olduğunu söylüyorsunuz. Kurumun eserlerinin herkes tarafından beğenilip izlenmesi için ne gibi çabalarınız var?

AYKAL: Bizim görevimiz öncelikle Devlet Opera ve Balesinin yerleşmesini, kabul edilmesini sağlamak. Türkiye'de şimdiye kadar bir iki yerli eser dışında yabancı operalar, yabancı koreografiler geldi sahnelere. Daha operanın Türkiye'ye ilk gelişi ile birlikte seyirci kendi ulusal kültürünün dışında birşeylere alıştırılmaya çalışıldı. Seyirci bunu kabul etmedi tabii. Yabancı eserler, yabancı aryalar, opera ve bale kavramını iyice uzaklaştırdı halkın dilinden, yaşantısından.

Her ülkenin bestecileri, koreografları olduğu gibi bizim de yaratıcı bir çok sanatçımız var. Halkın opera ve bale kültürüne alışması, onu izlemeye gelmesi için bu kişilerin kendi eserlerini oluşturmaları gerekiyor. Türk seyircisi kendi ulusal bale kültürünü bilmeli, onun hakkında söz sahibi olmalıdır. Bunun için de onlara seslenen eserleri sahnelere getirmeliyiz.

YÜRÜYÜŞ: Bu konuda şimdiye kadar ne gibi çalışmalar yapıldı?

AYKAL: Operanın geçmişi çok ilginç. Cumhuriyetin ilanından sonra Atatürk'ün isteği ile opera kuruluyor ülkemizde. 1934 yılında Atatürk, emir verip operayı kurdurtuyor. Hemen ardından da bestecilere bir de Türk operası ısmarlıyor. Bestelenir bestelenmez de sahneye konması için ikinci bir emir veriyor. İlk opera böyle başlıyor ülkemizde.

O zamandan beri hiç bir şey yapılmamış opera dalında. Türkiyeye bu sanat dalı girmiş ama başlangıcından bu yana Türk sanatçıları kendi açılarından bir artı bile koymamışlar operaya. Bale de aynı şekilde. Batı ne yaptıysa taklit edilmiş. Batıda düzenlenen eserleri sahneye getirmekle yetinmişler. İlk başladığı günlerdeki gibi devam etseydi ülkemiz bu sanat kollarında şimdi çok daha ileri yerlerde olurdu.

YÜRÜYÜŞ: Ulusal bir opera ve bale kültürünün oluşması için, sanatçıların eser vermelerini nasıl sağlıyacaksınız?

AYKAL: Başında da söylemiştim. bu eserlerin meydana gelmesi özendirmeye bağlı. Sanatçı eserinin her açıdan değerlendirileceğini bilse şevkle çalışır, daha çok eser meydana getirmek ister. Bunun birinci koşulu eserinin sahnede kullanılmasıdır. Bunun için hazır bekliyoruz. İkinci koşulu ise eserin maddi açıdan da değerlendirilmesidir. Eser sahibi kişiler için böyle bir fon da tahsis edilmiş bulunuyor.

YÜRÜYÜŞ: Bu eserlerin oluştuğunu varsayalım. Bunların sahneye hemen uygulanabilmesi için yeterli elemanınız var mı?

AYKAL: Önemli bir sorunumuza daha değindiniz. Elemanımız yeterli değil. Bu, daha eğitim sorunundan, plansızlığından kaynaklanıyor. Orkestramızda, operamızda yeterli eleman yok. Çok sıkıntı çekiyoruz. Öğrenci alınırken hiç ileriye yönelik planlar yapılmıyor. Konservatuar bizim isteğimiz doğrultusunda mezun veremedikçe biz de eleman sıkıntısı çekmeye devam ediyoruz.

YÜRÜYÜŞ: Eğitim sorununuzun ve giderek eleman sıkıntınızın giderilmesi için neler yaptınız?

AYKAL: İleriye dönük bir eğitim çizgisi belirlemeye çalıştık. Örneğin bu yıl konservatuara tam yirmiiki yaylı çalgı öğrencisi aldık. Bunlar mezun oldukları yılda bir çok sıkıntımızı yok edecekler.

YÜRÜYÜŞ: Bu yıl sahneye koyacağınız bale ve operaların adları nelerdir?

AYKAL: Bu yıl yedi opera ve üç bale sahnelerimize geliyor. Operalar, Nevid Kodallı'nın "Gılgamış", Benjamin Britten'in "Bir opera yapalım" (çocuk operası), Hacıbekov'un "Arşın Mal Alan", Mozart'ın "Figaronun Düğünü", Carl Orff'un "Carmina Burana", Moniuszko'nun "Halka" ve Ferit Tüzün'ün "Midas'ın Kulakları" olacak. Baleler ise Yuri Grigoroviç ve Arif Melikov'un "Ferhat ile Şirin", Duygu Aykal, Kemal Ebcioğlu'nun yenibalesi, Yine İngiliz koreograflardan bir bale.

LEYLA ERBİL'İN AÇIKLAMASI "EDEBİYATIN VE YAZARLARIN YOZLAŞMASINA NEDEN OLAN ÖDÜLLERE KATILMADIM VE KATILMAYACAĞIM"

Yürüyüş'ün TDK ödülleri üzerine yaptığı bir soruşturmanın sonuçları dergimizin 180. ve 181. sayılarında yayınlanmıştı.

Değerli yazar Leyla Erbil, söz konusu soruşturmanın birinci bölümünde kendisinin "Eski Sevgili" adlı yapıtını ödüle değer gören açıklamalar üzerine, dergimize bir açıklama gönderdi. Sayın Erbil'in, geçtiğimiz hafta içinde elimize geçen açıklamasını aynen sunuyoruz:

"Yürüyüş'ün 180'nci sayısında TDK ödülleri ile ilgili soruşturmanızı yanıtlayan bazı yazar arkadaşların ödüle, 'Eski Sevgili'yi aday gösterdiklerini okudum. Adımın anılmasının doğurabileceği sakıncalar aşağıdaki açıklamayı gerektirdi.

"Sanatçı'ya asıl sorumluluklarını öteleyerek, şunun ödülünü bunun ödülünü kazanma saplantısı aşılayan, hele sanat ürününün bütününden soyutlanabilirmiş gibi işi 'dil'e ödül vermeye dek indirgemiş olan bu kurumların, toplumumuza derin zararlar verdiğini çeşitli fırsatlarla belirtmiştim.

"Özgür düşünce ve yaratma alanlarını 141-142'lerden önce denetim altında tutan, Türk edebiyatının ve yazarlarının yozlaşmasına neden olan bu ödüllerin hiç birine, kendi siyasal görüşlerime ters düştüklerini anladığım andan bu yana katılmadığımı ve katılmayacağımı yeniden duyurmak isterim.

Saygılarımla.

Leyla Erbil
20 Eylül 1978

"EKİM DEVRİMİ SONRASI TÜRKİYE TARİHİ" AÇIKLAMA VE ÖZÜR

Yürüyüş'ün geçen 181. sayısında yayınlanan "Birkitap: Ekim Devrimi Sonrası Türkiye Tarihi" başlıklı yazı, Hakkı Onur arkadaşımız tarafından kaleme alınmıştı.

Hakkı Onur arkadaşımızın imzası, bir montaj hatası yüzünden yazıdan silinmiştir.

Bu yanlışlığı açıklar, Onur'dan ve okuyucularımızdan özür dileriz.

TÖB-DER:

VERİLMEYEN HESAP, BİTMEYEN KONGRE VE ÇIBAN "BAŞ"LARI

Geçtiğimiz günlerde Demokrasi İçin Birlik grubu tarafından, TÖB-DER kongresi öncesinde ve sonrasında meydana gelen gelişmeleri ele alan bir broşür yayınlandı. TÖB-DER'deki durumu belgeleriyle gözler önüne seren broşür, güncel olarak tartışılan çeşitli sorunlara açıklık getirdiği gibi, çözüm önerilerini de kapsıyor.

TÖB-DER'de bugünkü ortaya çıkan sorunların daha iyi kavranabilmesi için geçmişte hangi grupların hangi hesaplarla davrandıklarına bakılması gerektiğine işaret eden broşür, bu konuyu enine boyuna irdeliyor. Broşürde, TÖB-DER'e yönelik olarak Kongre öncesinde çeşitli hesaplar yapan grupların, kongreyi kendi emelleri doğrultusunda etkileyebilmek için daha kongrenin açılışında bu hesaplarını uygulamaya koydukları belirtiliyor. Demokrasi İçin Birlik grubunun, geçmiş yönetim tarafından hazırlanan Kongre gündeminin yanlışlığına dikkati çekerek ve yapılan usulsüzlükleri sergileyerek bu oyunları bozduğu söyleniyor. Demokrasi İçin Birlik grubuna göre, divan seçiminin kendisininde içinde bulunduğu birlik tarafından alınması, bu birliğin yönetime gelmesi olasılığını da beraberinde getiriyordu.

KURULTAYDA YANKILANAN RAPOR

Broşürde, Demokrasi İçin Birlik grubunun geçmiş yönetim tarafından bir dizi yolsuzlukyapıldığına ilişkin iddiaları taşıyan bir raporu Kongrede tüm delegelere ulaştırdığı ve bu yolsuzlukların hesabının sorulmasını istediği yazılıyor. Bu raporda ilgili olarak broşür şu değerlendirmeyi yapıyor: "21 Ağustos 1978 tarihinde yayınladığımız 'Saymanlık Raporu ve Gizlenen Gerçekler' broşürü büyük yankı uyandırdı. Bu tür bir eleştiri örgüt tarihinde ilk kez yapılıyordu.... Bu eleştiriyi çürütmek için 'yetkililer' 10 saatten fazla süren bir toplantı düzenledi. Sonunda şu sonuca ulaşıldı. 'Yayınladığımız Genel Merkez Çalışma Raporunu toplayıp imha etmeden bu eleştiriyi çürütmek imkansızdır' ve o yüzden kongre boyunca bu eleştiriye tek satırla bile cevap veremediler."

TEHLİKELİ EĞİLİMLER

Demokrasi İçin Birlik grubunun broşüründe bir yıl önceki 3. Olağan kongrede Dev-Genç'liler tarafından olay çıkarıldığı hatırlatılarak, bu kongrede de gençlik örgütlerinin TÖB-DER'in içişlerine karışması tehlikesinin önüne geçilmesi için çeşitli girişimlerde bulunulduğu, yazışmalar yapıldığı belirtiliyor. Birlik ve Dayanışma grubunun bu konuda yazılanlara verdiği yanıtları irdeleyen broşür şu yargıya varıyor: "Birlik veDayanışma,gençlik örgütlerinin TÖB-DER'de yürüttüğü savaşıma katılmasına karşı değil. Zaten İGD'nin salon kapılarını tutması bunu gösteriyor. Onlar sadece 'yanlış biçimde' karışılmasına karşıdır."

Demokrasi İçin Birlik grubu broşüründe ayrıca, komisyon seçimlerinde örgüt geleneklerine aykırı olarak oluşan İttifak da ele alınıyor.

Yine broşürden izleyelim: "Bu insanların bu kadar kısa sürede böylesine 'yürekten' bir işbirliğine girişecekleri şeytanın aklına gelmezdi. Tüm komisyon seçimlerine ortak adaylar önerdiler ve özellikle bunların seçilmesi için çalışıp kazandılar. Oysa örgüt gelenekleri böyle değildi. Her komisyona her gruptan delege alınır ve buna özellikle dikkat edilirdi... Alnı ak olanlar aklanmak için, broşürü yazanlar ise yazdıklarının gerçek olduğunu kanıtlamak için bunu ister. Burada büyük sorumluluk suçlanan tarafındır ve özellikle o taraf hesaplarının soruşturulmasını istemelidir. Özellikle eleştirilen taraf komisyonda mutlaka olmalıdır."

Broşürde, söz konusu birliğin korku ve suç ortaklığı temeli üzerinde oluştuğu ve bunun sonucu olarak hesabı birlikte verecekleri belirtiliyor, şöyle deniyor: "Bundan böyle devrimci böbürlenmeye yer yok. Önce bu ortaklığın, bu soygun işbirliğinin hesabını vereceksiniz!"

DİVAN ÜZERİNE OYNANAN OYUNLAR

Demokrasi İçin Birlik Grubunun broşürü devam ediyor: "Gündem maddesi eleştirilere geldiğinde, divan için yetersizlik önergesi veriliyor. Oysa divan hakkında yetersizlik önergesi verilemez. Ne tüzükte, ne dernekler yasasında, ne de meclis içtüzüğünde bu konuda hiçbir hüküm yok." Bu açıklığa karşın Divan başkanlığı yapan Süleyman Üstün'ün Divanın çekilmesini isteyen bir tutum izlediği belirtiliyor. Güvensizlik oylarının salt çoğunluğun :. altında olmasından ötürü, önergenin reddedilmesinin ardından "kutsal İttifakın" yeni bir Divan oluşturduğu belirtilen broşürde bu konuda Ankara 10. Asliye Mahkemesinden alınmış olan karara yer veriliyor: "... Anayasa'nın ve Millet Meclisi İç Tüzüğü hükümlerinin doğrudan özel hukuk hükümlerine tabi bulunan dernek genel kurul toplantısında güvensizlik önergesi üzerine uygulanamayacağı açıktır." Konu açıktı ama Divan başkanı bu açıklığa uygun bir davranış içinde değildi. "Süleyman Üstün divanı terk ederek ikinci bir divan oluşturulmasına çanak tutuyor. Çünkü onlar için, önemli olan seçimi almak değil, ayrı örgütlenmedir. Parçalanmanın mukadder olduğuna delegeleri ve örgüt tabanını ikna etmektir. Bu sırada Halit Çelenk devreye giriyor ve 2. Divan için 'hukukunu' ortaya koyuyor. Amacı diken üstündeki ittifakı sıkılaştırmak, dağılmasını önlemek. Yoksa divanı düşürme girişimine ne gerek vardı? Çoğunluk onlarda değil miydi? Tüm suçlamaları sineye çekilir, gene de seçim alınırdı. Ama bir fark var. O zaman örgüt tek başlı olurdu. Yönetimde kim olursa olsun tek başlı olurdu."

"Kutsal İttifak"ın Divanı işgalden vazgeçmemesi üzerine Demokrasi İçin Birlik grubunun mahkemeden karar çıkana kadar çeşitli önergelerle sorunların üzerine gittiği belirtiliyor. Bu arada gene Demokrasi İçin Birlik grubunun, "TÖB-DER dışında bir örgüt hesabı yok ise" bütün grupların salon içinde mücadele etmesi gerektiğini öne sürerek Birlik ve Dayanışma, Halkçı Eğitimciler ve Devrimci Demokrat Öğretmen grubuna yazılı çağrı yaptığı açıklanıyor. Ancak broşürden bu çağrının Birlik ve Dayanışma grubu tarafından kabul edilmediğini, buna rağmen, bu grubun yeni bir kongreye ilişkin olarak "ittifakın ortak kararı olmaksızın tek başına bu yola girmeyeceğini taahhüt ettiğini" öğrenlyoruz.

Tedbir kararının alınmasından sonra da Birlik ve Dayanışma grubunun kenarda oturmayı tercih ettiğini belirten broşür şöyle diyor: "Sonunda, Ali Başpınar yönetimi çalışmalarını bitirdi. Maocu ve goşistler Gazioğlu yönetimini' akladı! (!)... böylece birinci baş ortaya çıktı."

Bu koşullarda ne yapılması gerekiyordu? Demokrasi İçin Birlik grubu bu soruyu şöyle yanıtlıyor: "İcra kararı uygulanacak, Ali Başpınar divanı hukuken geçersiz olduğu için, sonuçları da geçersizdir. Önce Genel Merkez işgalden kurtarılacak. Meşru Divan delege yolsuzluklarını inceleyip, karara vardıktan sonra, uygun bir tarihte tarafların hepsinin katılacağı bir ortamda kongreyi sürdürecek. Ve örgüt, demokratik bir kongrede kazanan tarafa devredilecek."

Broşür bu arada böylesine bir çözüme karşı olan Süleyman Üstün'ün gazetelere yeni bir kongre ilanı verdiğini hatırlatıyor ve Demokrasi İçin Birlik ve Halkçı Eğitimciler gruplarının böyle bir kongreye karşı olduklarını ortak bir açıklamayla kamuoyuna duyurduklarını belirtiyor. Bu durum karşısında da "yanlış bilgilendirilmiş" olduğunu öne süren Süleyman Üstün'ün "şayet iki grup istemiyorsa, Kongrenin yapılmayacağını" söylediğine dikkati çekiyor.

Ancak verilen bu sözden iki saat sonra Kongre çağrısı bu kez radyodan açıklanıyor. DİB grubunun bu toplantının yasal bir kongre olamayacağını bir yazı ile Birlik ve Dayanışma grubuna hatırlatmasına karşılık verilen cevap "gereksiz hukuki değerlendirmelerle zaman yitirilmemesi" gerektiği biçimindedir. Demokrasi İçin Birlik grubunun tüm uyarılarına karşın yapılmakta ısrar edilen Kongre sonucunda yasal olmayan bir "ikinci baş" ortaya çıkmıştır.

Demokrasi İçin Birlik grubu şunları söylüyor:

"Çözümü ellerimizde olan bir sorunu salt mahkeme kararlarına dayanarak, ya da "baş"lardan birinin ardına düşerek çözemeyiz. Bu konudaki önerimiz çok açık, çözüm getirici ve gerçekçidir.

4. Olağan Kongre bütün sonuçları ile birlikte iptal edilmelidir. Mahkeme bugüne kadar TÖB-DER'de Genel Başkanlık yapmış olanları, birlikte (Gazioğlu hariç) kayyum tayin etmelidir. Bu konuda mahkeme kararı da gerekmez. Yeter ki sorumluluğumuzu bilelim.

Kayyum heyeti örgütü olağanüstü kongreye götürmelidir. Bu heyet hesapları kontrol etmeli, delegelikleri araştırmalı, gerekli şubelerde yeni kongreler toplanmalı ve saptanacak süre sonunda (bu süre altı aya kadar uzayabilir) Olağanüstü Kongre demokratik bir işleyişle toplanmalıdır.

Bu şartlarda toplanacak bir kongrenin sonuçlarına katlanmayan tarafın bölücülüğü kesinlik kazanacaktır.

Burjuvazinin çorbasına tuz

Kitle örgütlerine daracık bakış açılarıyla bakan, bu örgütleri küçük hesapların tezgahlanacağı birer alan olarak gören sorumsuz akımların yol açtığı tahribatın son örneği TÖB-DER'de yaşandı. Bugün sermayenin bunca saldırısına karşın yıkamadığı bu örgütü dar hesapların bir alanı olmaktan kurtarmak gerekiyor. Bu görevin başarılabilmesi ise herşeyden önce sorumluluk gerektiriyor. Oysa görünen o ki, sorumlu davranmanın en fazla gerekli olduğu bir dönemde sorumluluk adına birbirini izleyen sorumsuzluklar ardı ardına gizleniyor.

Örneğin Devrimci Yol Dergisinin 20 Eylül tarihli sayısında TÖB-DER kongresi yorumlanıyor, "Devrimci" öğretmenlerin TÖB-DER kongresinde almış oldukları tavır açıklanmaya, taraftarların tepkisi hafifletilmeye çalışılıyor. Bu tür yazılara derginin önümüzdeki dönem, daha fazla ihtiyacı olacağı anlaşılıyor. Çünkü "verilmeyen bir hesabın" ortağı olmak öyle kolay açıklanabilecek, kolayca anlatılabilecek bir şey değil.

Bugüne kadar gerçeklerin üzerini küfürlerle örtmeye çalışmak kimsenin imdadına yetişmedi. Her yöntemi mübah gören goşist anlayışın bu yola başvurmaktan kaçınmadığı ve bu yoldan medet umduğu anlaşılıyor. Ancak sosyalistlere, Türkiye İşçi Partililere küfretmenin kendilerini anti-komünizm kavşağında maocularla birleştireceğini de unutmamak zorundalar.

"Verilmeyen Hesap"taki ortaklığın Devrimci Yol'cuları rahatsız ettiği anlaşılıyor: Şöyle yazıyorlar. "Burada yapılan, tehdidi kısmen de olsa pilskürtmek için geçici bir uzlaşmaydı". Taraftarlarının yüreğine "geçici olarak su serperken" şunları da söylemeyi de ihmal etmiyorlar: "Yeni yönetim bilindiği gibi kendi bünyesinde son derece önemli görüş ayrılıkları bulunduran grupları barındırıyor. Bu nedenle tutarlı-devrimci bir önderlik görevi yerine getirebileceği şüpheli sayılmalıdır."

Devrimci Yol'cular kendilerini eleştiren maoculara da şu sözlerle hesap veriyorlar: "Geçici bir uzlaşma yaptığımız için bu kadar öfkelenenler, acaba bunun yerine ne yapmamızı önerebilirlerdi ki? 25 HK'cı ile beraber ittifak yapıp 200 oyluk bir demokratik cephe gösterisi yapmaktan başka!" Bu sözler ortaklığın nedenini açıkladığı kadar, çıkarcılığı, faydacılığı da yeteri kadar sergiliyor.

Ortaklığın öteki tarafındakilerin de durumları pek farklı değil. Zorunlu bir "hesap" meselesinden ötürü bugüne kadar şampiyonluğunu yapmaya çalıştıkları anti-goşist ilkelerinin muhasebesini yapıyorlar. Kitle Dergisi bu arada bir de maocuların tanıklığına başvurarak maoculardan destek almadıklarını kanıtlamakla meşgul.

Gazioğlu'nun yaptıklarının hesabını Kitle dergisi vermeyi üstlenmişe benziyor. "İftira, yalan" dedikleri naylonşubelere ilişkin isimler "Demokrasi İçin Birlik" grubu tarafından kongrede ve kongre sonrasına sergilenmiş olan yolsuzlukların muhasebesi Kitle tarafından yapılmış değil. Sergilenen rakamlar kalem kalem çürütülmedikçe de, ne Kitle dergisinin yazdığı gibi komisyonların kompozisyonu, ne sabahlara kadar süren komisyon çalışmaları, ne de bu rakamların nereden alındığına ilişkin tahminler; hiçbiri bu defteri kapatmak için yeterli olmayacak.